

SLOVENSKI

Direktor: Kudi Janžura - Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak - Tiska iskrarna Slovenskega poročevalca - Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 4, telefon 23-522 do 23-526 - Uprava: Ljubljana, Copova ul. 50-111, telefon 22-575 in 22-621 - Oglasi: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463 za zunanje 21-632 - Poštni predal 23 - Tek. račun NB 601-Te-163 - Mesečna naročnina 200 din

Poročevalec

VIDA TOMŠIČ

Ob volitvah organov SZDL Slovenije

Te dni se organizacije Socialistične zveze delovnega ljudstva širom Slovenije pripravljajo na volitve svojih vaskih, občinskih, okrajnih in mestnih odborov. Tokrat ne gre samo za to, da ponovno izvolimo naša vodstva, marveč predvsem za to, da doživimo celotno organizacijo kvalitetno spremembo, ki jo je nakazal že VI. kongres Zveze komunistov Jugoslavije in jo za celotno frontovsko organizacijo v Jugoslaviji usvojil IV. kongres SZDLJ, in kakor je naš kongres v Sloveniji že pri vprašanjih naše socialistične politike uspešno uporabil metodo široke diskusije, borbe mišljenj, odpiranja socialističnih perspektiv pred političnimi aktivisti in usvojil smernice za bodoče delo v Sloveniji, tako naj tudi volilne konference za svoje območje postanejo živahna razprava o konkretnih vprašanjih socialistične politike in mobilizacije za nadaljnje naloge na tej poti. Če bomo pri volitvah naših organov ne samo formalno pravilno, ampak predvsem vsebinsko, potem bomo lahko ocenili dosedanje delo Osvobodilne fronte, začrtali politični program bodočega dela in zlasti tudi - izvolili tak odbor, ki bo sposoben voditi organizacijo v novem duhu.

Dosedanje delo naših frontnih organizacij moramo v celoti oceniti kot zelo pozitivno, saj je bila Fronta neusahljiv vir množične opore delovnega ljudstva v naši socialistični graditvi. Slabosti, ki so v zadnjem času ponekod že premagane, so bile predvsem v tem, da je Fronta postajala preveč tehnični organ za izvedbo nekaterih nalog ljudske oblasti, da je bila čisto povsem gospodarska in ne politična organizacija. Odnos med Komunistično partijo in Osvobodilno fronto se je ob tem razvil v smislu delitve in obravnave političnih vprašanj na partijskih sestankih, medtem ko je Fronta bolj prenesla direktive in naloge kakor pa bila mesto žive politične borbe za vzgojo in preprečevanje najširših delovnih množic. Fronta je sicer koordinirala delo vseh ostalih družbenih organizacij, toda bolj v smislu prenašanja direktiv in razdeljevanja nalog, manj pa v smislu politične pomoči raznim organizacijam, da bi na svoj način, s svojim članstvom vzgojno vplivale v socialističnem duhu. Mnoge frontne organizacije še vedno čakajo navodil od zgoraj in niso postale samostojne čimelje bujne politične življenja, ki spremlja decentralizacijo in demokratizacijo družbenega upravljanja. Navajene naštevati svoje uspehe po številu sej, sestankov in delovnih ur, se čisto še ne znajdejo v samostojni vlogi političnega centra v svojem kraju, ki ga ne ocenjujejo po številkih, ampak po političnem razpoloženju, po uspehih njegovega političnega dela med množicami. Ze na VI. kongresu ZKJ je bilo kritično-rano stališče tistih komunistov, ki so podcenjevali Ljudsko fronto in delo v njej, oziroma ki so gledali na to organizacijo le kot na partijsko transmissijo. Od takrat do danes se je brez dvoma mnogo teh pomanjklivosti že odpravilo. Zdi se mi pa, da komunistom njihovo mesto in njihova vloga čisto še do danes nista dovolj jasna. Toda tam, kjer iščejo organizacije ZK svoje mesto s tem, da razmejujejo svoje kompetence, so na napačni poti. Ne gre za razmejevanje po vsebini in tudi ne formalno, gre preprosto za to, da smo komunisti dobrovoljno sprejeli obveznost, da bomo služili delovnemu ljudstvu v boju za socialne in nacionalne pravice, za družbo brez izkoriščanja človeka po človeku. Če smo razumeli to svojo službo ljudstvu pravilno, potem je naše mesto tam, kjer se ta borba vrši, kjer v politični diskusiji komunisti nastopajo ne kot od zgoraj proglašena svodača sila, ampak kot vodci v smislu svoje predanosti, svoje na marksistični znanosti utemeljene vere v socializem in svoje volje in sposobnosti, da se bore za pravice delovnega ljudstva. Zveza komunistov pa mora usposobiti svoje članstvo za tako nalogo.

Socialistična zveza delovnega ljudstva naj deluje kot stalen ljudski parlament, kjer bo vsak dobroameren državljan mogel vedno povedati svoje mišljenje, svoje predloge in svojo kritiko o katerikoli vprašanju druž-

benega življenja... a, to naj bo podprta, javna politična tribuna in s tem šola socializma, je poudaril tovariš Kardelj v svojih govorih. Od živega političnega boja proti vsem negativnim reakcionarnim tendencam v našem družbenem življenju sta odvisna brzina in uspeh socialistične graditve ter njen mednarodni vpliv. Socialistična zveza delovnega ljudstva mora biti politična opora delu vseh naših samoupravnih organov od ljudskih odborov in delavskih svetov do republiške in zvezne skupščine. Če hočemo, da bodo organizacije SZDL to postale, potem jim morajo vsi naši najodgovornejši politični delavci, predvsem tudi člani Zveze komunistov, posvetiti vse svoje sile. Pri tem pa seveda ni dovolj, da o raznih vprašanjih samo organiziramo in pospešujemo najširše diskusije. Naš cilj je, da vsa vprašanja našega družbenega življenja rešujemo v duhu socialistične perspektive, na osnovi socialističnih odnosov med ljudmi, proti izkoriščevalskim, kapitalističnim tendencam. Se vedno imamo med državljani, ki na splošno priznavajo socialistični program, vse polno zelo napačnih pojmovanj. V pionirski vlogi, ki jo ima Jugoslavija na mnogih področjih družbenega življenja, je logično in nujno, da se ne pojavljajo samo odkriti razredni nasprotniki socializma. Logični, toda zato ne manj nevarni so nam tudi tisti antisocialistični pojavi, ki se zaradi nizke ravnotežne zavesti danes množijo. Ne kažejo tudi pri nas: spekulativnost, želja živeti na tuj račun, egoizem, pri posameznikih in grupah, da bi si obdržali svoje privilegije, dalje komandantstvo in birokratizem, ki se ne nehno poraja, če prenehamo biti budni. Zato ni dovolj, da imamo ljudske odbore, delavske svete, ampak moramo nenehno bojevati jasno usmerjen politični boj za socialistično družbeno zavest. Nekateri politični aktivisti, med njimi tudi komunisti, mislijo, da nimajo več nikakršnega dela in odgovornosti, odkar ljudski odbori in delavski sveti samostojno upravljajo. Ne vidijo, da se je njihovo pravo delo šele začelo - seveda ne več administriranje in komandiranje, ampak preprečevanje in boj za zmago socialistične misli v vseh naših družbenih odnosih.

In okoli nas nešteto pojavov naravnosti vpije po tem, da za vedno komunist in socialist na stopi, pove svoje mišljenje in se zanj bori! Nekateri organizacije mislijo, da so opravile svojo dolžnost s tem, da so organizirale razna društva itd. Kdo pa vedri in oblači v njih, kdo pa vpliva na kmete, na delavce, na mladino, kakšne izmišljene ideje se prodajajo našim delovnim ljudem kot kultura ali politika, za to se pa ve ne brijajo. Demokratija in socializem je boj. In kakor odklanjamo rusko sablonno splošnega priključevanja, tako se moramo zavesti, da je danes mesto komunistov in najzavednejših socialistov v aktivnem vplivanju na množice in v dviganju socialistične zavesti. Brez dvoma je celo nemogoče brez borbe različnih mišljenj, brez medsebojnega ocenjevanja, kaj je v danem trenutku naše borbe boljše, priti do pravilnega političnega ukrepanja. Toda še bolj pa je res, da sama diskusija brez jasne perspektive socialističnega razvoja na vseh področjih našega družbenega življenja ne more koristiti drugemu kot našim socialističnim.

Naj se dotaknem nekaterih vprašanj, ki bodo brez dvoma v središču pozornosti naših organizacij v dneh volitve novih odborov. (Nadaljevanje na 4. strani)

Ustanovljeno je Združenje tekstilnih proizvajalcev FLRJ

Na pobudo slovenskih tekstilnih podjetij je bilo te dni v Mariboru kot mestu z dolgoletno tradicijo tekstilne industrije ustanovljeno Združenje tekstilnih proizvajalcev FLRJ. Naloga Združenja je, da na podlagi medsebojnih posvetovanj sprejema sklepe, stavlja predloge in ukrepa o vsem, kar je potrebno za reševanje vprašanj, ki se nanašajo na tekstilno industrijo. Članstvo v Združenju je prostovoljno, vendar je po razpravi na ustanovnem sestanku v Mariboru mogoče trditi, da se bodo članstva v Združenju vsa tekstilna podjetja Jugoslavije.

Divje Jezero pri Idriji

ZAKONODAJNA ODBORA LJUDSKE SKUPŠČINE FLRJ

Posamezne verske skupnosti ne morejo uživati posebnih pravic niti imeti posebnih dolžnosti

Beograd, 16. maja

Danes popoldne po 17. uri sta začela zasedati zakonodajna odbora obeh svetov Ljudske skupščine FLRJ. Na dnevnem redu sta predloga zakona o pravnem položaju verskih skupnosti in zakona o kmetijskem zemljiškem fondu splošno ljudske imovine in dodeljevanju zemlje kmetijskim organizacijam. Uvodoma so prebrali tekst obrazložitve, ki jo je Zvezni izvršni svet dostavil skupaj s predlogom zakona o pravnem položaju verskih skupnosti. V njem se poudarja potreba, da se ustavni principi o ločitvi cerkve od države precizirajo podrobneje, da bi bile tudi v posameznih vprašanjih, ne samo na splošno točno odredene pravice in dolžnosti verskih skupnosti. Specifični karakter verskih skupnosti sicer ne daje možnosti, da bi zakon reguliral vse konkretne slučaje, ki nastopajo v delovanju verskih skupnosti, toda dosedanja praksa je pokazala nekatera glavna in osnovna vprašanja, ki se pojavljajo v odnosih med državo in verskimi skupnostmi in jih je treba rešiti zakonom. Reguliranje teh vprašanj naj bi bila temeljna naloga zakona.

Osnova zakonskega predloga

Zakonodajna odbora razpravljata o pravnem položaju verskih skupnosti in o kmetijskem zemljiškem fondu

so ustavni principi, posebej še principi svobode vesti in veroizpovedi. Po teh principih so državljani FLRJ lahko člani katerekoli verske skupnosti ali pa nobene. To je stvar državljanov in država se v ta vprašanja ne vmešava. Verske skupnosti ustanovljajo državljani in je njihova dejavnost svobodna. Prepovedana je samo tista dejavnost, ki je v nasprotju z ustavo in zakoni. Posebna pravica verskih skupnosti je, da brez kontrole države opravljajo svoje verske posle in obrede. Iz principa ločenosti države od cerkve izhaja, da v naši državi ni ene ali več priznanih veroizpovedi. Vsaka je svobodna. Zaradi tega posamezne verske skupnosti ne morejo uživati posebnih pravic niti imeti posebnih dolžnosti. Odtod določilo v zakonskem predlogu, da imajo vse verske skupnosti isti pravni položaj, s tem v zvezi pa se na isti način in z enim zakonom tudi regulira pravni položaj verskih skupnosti.

Nadalje govori o verskem pouku. Predlog zakona izhaja iz tega, da mora v naših šolah temeljiti pouk na pridobitvah

znanosti in da v teh šolah ni mesta veronauku. Na drugi strani pa se prepušča posameznim verskim skupnostim popolna svoboda ustanavljanja verskih šol za šolanje duhovnikov. Kot splošno važno določilo je treba poudariti člen 5., po katerem je zabranjena zloraba vere, verskega pouka, tiska, verskih obredov itd. v politične namene. Zloraba vere v politične namene predstavlja kazensko dejanje že po obstoječih zakonih. Izven te delavnosti prenehajo biti posamezna verska združenja na verski osnovi in dobivajo karakter politične stranke ali kakega drugega združenja, ki nima zveze z izpovedovanjem vere.

Glede materijalnega položaja verskih skupnosti predvideva zakonski predlog možnost dajanja materijalne pomoči. S to pomočjo razpolagajo verske skupnosti svobodno. Poleg tega zakonski predlog ne omejuje duhovnikom sprejemati nagrade za vršenje verskih obredov bodisi v cerkvah ali na domovih vernikov. Svobodno zbiranje prispevkov v verske svrhe je omejeno v toliko, da je potrebna predhodna odobritev OLO ali MLO, če se zbiranje prispevkov vrši izven cerkva in drugih prostorov, ki so za ta namen odredeni.

Verski obredi in pouk

Glede opravljanja verskih obredov dela zakonski predlog razliko z ozirom na to, ali se ti opravljajo posamično ali ne. Posamično opravljanje verskih obredov ni podvrženo nikakršnim omejitvam. Če pa gre za verske obrede, ki se vrše ob splošnem sodelovanju vernikov - potem se taka zbiranja državljanov, kakor tudi vsaka druga, morajo podvreči določeni omejitvam. Prva omejitev je v tem, da se mora skupno opravljanje verskih obredov vršiti samo v cerkvah in drugih prostorih, ki so jih verske skupnosti za to namenile, kot tudi v privatnih stanovanjih ne morejo vršiti verski obredi skupnijsko, razen če so ta stanovanja proglašena kot mesta za opravljanje verskih obredov. V takem primeru pa imajo karakter javnih prostorov. Druga omejitev je posledica določenih splošnih ukrepov, ki so podvzeti zaradi zaščite ljudskega zdravlja (n. pr. epidemije) ali javnega reda (na primer nevarnost nereda). V takih primerih imajo

Izjava A. Rankovića o reorganizaciji zadrug

družniki, z izrazito tendenco, da se na administrativni način obdrže kmečke delovne zadruge. Tako izvajanje uredbe vzbuja pri zadrugnikih nezaupanje do same uredbe in daje tudi orožje v roke sovražnim elementom. Drugi osnovni pojav je v tem, da odgovorni organi ne podvzamejo vseh potrebnih ukrepov za pravilno sprovanje uredbe v življenje, temveč se njeno sprovanje prepušča stihiji. Na vprašanje, kaj je treba storiti, da se te pomanjklivosti odpravijo, je tov. Ranković odgovoril, da so organi oblasti in zadruga vodstva dolžni posvečati največjo skrb pravilnemu izvajanju uredbe in takojšnjemu odpravljanju vseh pojavov maščičenja njenih določb. Vsi odgovorni organi morajo v duhu in po predpisih uredbe omogočiti in pomagati vsem kmečkim delovnim zadrugam, kjer to one žele, da se osnujejo komisije za uređitev imovinskih odnosov in da se te komisije takoj lotijo dela. Obenem s tem pa je treba zagotoviti, da se nemoteno izvajajo kmetijska dela.

Komunike IX. seje izvršnega sveta Ljudske skupščine LR Slovenije

Na IX. seji, ki je bila dne 16. maja 1953, je izvršni svet razpravljal o stanju v potrošnji premogeta, posebno se glede na potrebo varčevanja z drumi, in sklenil, da zniža povprečno stopnjo akumulacije in družbenih skladov za rudnike rjavoga premoga od dosedanjih 230 na 174, v rudnikih lignita od dosedanjih 333 na 150%. To znižanje, katerega namen je torej povečati porabo premoga v gospodinjstvih, velja od 1. maja letos. Z odlokom, ki ga je s tem v zvezi sprejel izvršni svet, je poveril državni sekretariat za gospodarstvo, da izvede ta sklep. Izvršni svet je razpravljal tudi o zakonu o ustanovitvi sklada Borisa Kidriča, ki bo predložen na prihodnjem zasedanju Ljudske skupščine. Sprejet je bil tudi sklep, da se ustanovi fakulteta za kmetijstvo, gozdarstvo in veterino.

Predsednik republike norveškemu kralju

Beograd, 16. maja. Predsednik republike je poslal Nj. Vel. kralju Norveške Hahkonu VII. sledečo čestitko ob norveškem narodnem prazniku:

»Prosim Vaše Velikanstvo, da sprejmete ob narodnem prazniku moje iskrene čestitke in najboljše želje za napredek norveškega naroda.

29. junija bo odpotoval Koča Popović na Dunaj

Kakor smo izvedeli iz Beograda, bo državni sekretar za zunanje zadeve FLRJ Koča Popović odšel na službeni obisk k avstrijski vladi 29. junija. Z njim bo potovala delegacija, ki bo štela 5 članov. Koča Popović bo ostal na Dunaju 30. junija in 1. julija.

Velike slavnosti v Slavonskem Brodu

Slav. Brod, 16. maja. V Slavonskem Brodu so izvršili vse priprave za proslavo desetletnice ustanovitve VI. slavonskega udarnega korpusa. Danes so položili vence na spomenik padlih borcev. Zvečer so bile kulturno umetniške prireditve, med katerimi je bila največja v tovarni »Djuro Djaković. Borci enajstih brigad, ki so prispeli s posebnimi vlaki in kamioni iz raznih krajev, bodo taborili nočjo v okolici Broda. Jutri se bodo začele glavne svečanosti, ki se bodo končale z mimohodom pred predsednikom republike maršalom Titom, na kar bo sledilo ljudsko rajanje. Pričakujejo, da se bo ob tej priliki zbralo nad 250 tisoč ljudi.

Novo posojilo Norveške Jugoslaviji

Na pobudo Organizacije za kmetijstvo in prehrano (FAO) je norveška vlada dala Jugoslaviji posojilo dveh milijonov norveških kron za nakup živil. S tem posojilom bo Jugoslavija na Norveškem kupila za 1 milijon 400 tisoč kron margarine, za 400 tisoč kron ribjega olja za konzerviranje in za 200 tisoč kron jedilnega ribjega olja.

Kredit je odobren za 5 let. Obresti bo treba začeti plačevati in vračati posojilo šele po treh letih.

Pod enakimi pogoji je dala Norveška Jugoslaviji posojilo dveh milijonov norveških kron za premostitev težav v zvezi s takratno sušo že l. 1951. Na račun nakupov iz tega drugega posojila je že odplula v Jugoslavijo ladja, ki bo pripeljala margarino v reško pristanišče prihodnjim teden.

Jutri bo končan zagrebški velesejem

Zagreb, 16. maja. Prvi spomladanski velesejem v Zagrebu, ki bo jutri zvečer končan, je pokazal našim gospodarstvenikom, da je za notranjo trgovino velikega pomena, kajti do danes je bilo sklenjenih dobavnih pogodb za 18 milijard din. Četudi za ta velesejem ni bilo mnogo propagande, je vendarle prišlo razmeroma precej tujih interesentov, ki so sklenili pogodbe za izvoz. Tako so inozemski trgovci iz posameznih evropskih držav, pa tudi iz prekomorskih dežel, med njimi iz Paragvaja, sklenili pogodbe za dobavo raznih živil, sadnih mež

in džemov. Med drugimi so sklenile zelo dobre kupčije tovarne sladkorja, marmelade in suhomesnatih izdelkov. Tovarna Gavrilović je že pred dvema dnevi nehala sklepati pogodbe za celo vrsto predmetov, ker je celotna njena letonja proizvodnja prodana. Za jutri se pričakuje zaključitve zadnjih pogodb, ki so bile odložene na poslednji dan. Pričakujejo, da bo vsota za razne dobave preseгла 20 milijard dinarjev. Na tem velesejmu so se tudi slovenski razstavljalci zelo dobro odrezali, zlasti tovarna »Iskra« iz Krarja, Tovarna emaljirane posode iz Celja in razne tovarne živil ter lesnih izdelkov.

Ne turistične zveze s tujimi državami

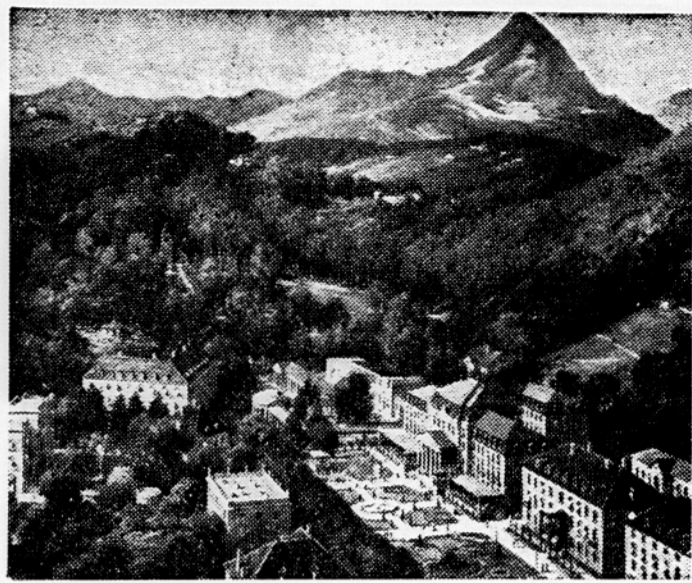
Iz poročil na včerajšnji seji Turistične zveze Slovenije, o kateri smo na kratko poročali v včerajšnji številki, posnemamo le nekatere zanimivosti s področja priprav za letošnji turistično sezono.

Odkar smo jih začeli ustanavljati, se na področju turizma in turistične propagande bolj in bolj uveljavljajo turistična in oglevalna društva. V zadnjih treh mesecih se je povečalo število teh društev v Sloveniji za 15, število iniciativnih odborov pa za 11, tako da je danes v Sloveniji 59 turističnih oziroma oglevalnih društev, 25 iniciativnih odborov in okrog 20 občinskih ljudskih odborov, ki so se odzvali vabilu Turistične zveze Slovenije k sodelovanju na turističnem polju. Ta društva ne skrbijo le za manjša oglevalna dela in popravila raznih turistično-prometnih naprav, temveč izdajajo poleg Turistične zveze, »Putnik« in Gostinske zbornice tudi prospekte ter podobno turistično-prometno literaturo. Med večjimi publikacijami naj omenimo le »Vodnik izletov« od Badjure, ki bo izšel v založbi Turistične zveze verjetno do konca junija. V celoti je bilo letos poslanih v tuje države in v razne kraje naše domovine iz Slovenije 36.000 izvodov raznih prospektov (gostišč, zdravilišč, večjih področij in podobno) ter 3.500 plakatov. V tujini je prejele prospekte in plakate 80 raznih potovalnih uradov in drugih naslovov. Razen tega je v pripravi reliefna karta Slovenije, ki bo izšla verjetno v teku prihodnjega leta. Stroške te založniške dejavnosti je plačala v glavnem Turistična zveza Slovenije in to iz dela dotacije 5 milijonov din, ki jih je prejela od Izvršnega sveta LRS Slovenije. Prav z zadnjo, majsko številko je začel v lepši obliki in tisku izhajati »Turistični vestnik«, čigar naloga je, širiti smisel za turizem med najširšimi množicami.

V okviru propagandnih sredstev je treba posebej omeniti kratkometražne filme. Nekateri so že izdelani in ne bo dolgo, ko bodo na sporedu v kinematografih Zahodne Nemčije in Anglije. Ob pomoči Zavoda za napredek turizma in gostinstva v Beogradu bomo leto začeli izdelovati tudi »Turistične novice« v obsegu okrog 200 m na mesec. Delo je prevzel ljubljanski »Eksportprojekt« in biro za propagando »Putnik«.

Za razvoj turizma so velikega pomena vprašanja, ki jih v okviru Turistične zveze obdeluje prometna komisija. Po mnenju te komisije so nove, v glavnem nižje železniške tarife vsaj za razvoj turizma v Sloveniji neuzgodne; nedeljske karte so se zaradi manjšega popusta dejansko nekoliko podražile, dražja pa je tudi vožnja s postopom v skupnini. Glede turizma na Gorenjskem so si odgovorni ljudje že davno na jasno, da ga ob današnjih prometnih razmerah ni mogoče kaj prida pospešiti. Nujno potrebno bi bilo ustviti hitre motorne vlake, zlasti še na progi od Jesenic do Mosta na Soči, ki je med najlepšimi progami v Sloveniji, pa zagrenita potnikom lepoto nesnaga in smrad po vagonih zaradi številnih predorov. S pohvalo je treba omeniti prizadevanje »Agroservisa«, ki gradi moderne servise in bencinske postaje (blizu Bleda, v Kranju, Ljutomeru itd.). Njegovo delo so tudi potujoče mehanične delavnice, ki deloma že poslujejo. Za

Slovenija je razposlala po svetu 26.000 izvodov raznih prospektov in 3500 plakatov — Gradnja servisnih in bencinskih postaj ter nekatere druge manjše investicije bodo pospešile razvoj turizma — Kratkometražni filmi o lepota naše domovine v tujini

Rogaska Slatina

razvoj turizma bodo precejšnje pomena tudi telefonske govornice, ki jih bo postavila Poštna uradna ob servisnih postajališčih in na drugih turistično pomembnih krajih. Telefon bo dobil letos tudi Log v Trenti. Zasluga turističnih društev je, da so se na neverjetno mnogih krajih rodili trdni načrti za zgraditev žičnic tako na Vogel, Komno, Pokljuko, Mežaklo, Veliko planino, Stari grad pri Kamniku, Zelenico, Krivace in Pohorje. Res je mnogo tega šele v načrtih, vendar je upravičeno upanje, da jih bodo društva z vztrajnostjo zainteresiranih članov prej ko slej uresničila.

V včerajšnjem poročilu smo na kratko omenili nove turistične zveze z nekaterimi državami (Holandska, Danska, Belgija, Švedska, Finska, Egipt, Libanon, Sirija in Turčija), ki doslej niso bile med našimi turističnimi odjemalci. Tako bo Touring Club Holland, začeniši z 18. majem vodil vsak teden po eno skupino turistov čez Ljubljano v Portorož in na Bled, v glavni sezoni pa dve skupini. Dne 6. maja je prišla v Portorož prva skupina iz Švedske, ki ji bo sledilo še nadaljnjih 5 skupin po 32 turistov do konca septembra. V Angliji so v polnem teku priprave za osnovanje lastne restavracije v Londonu. Ta restavracija, ki bo odprta najkasneje na jesen, bo izredno velikega pomena za propagiranje našega turizma v Angliji.

Vzpostavljene turistične zveze z deželami Bliznjega vzhoda (s Hanna Beirut v Siriji in preko našega poslanstva v Ananki v Turčiji) so trenutno še šibke zaradi neugodnih prometnih zvez z našo državo. Te težave bo olajšala letalska zveza čez Carigrad in kasneje morda še do Damaska in Beiruta. Razgovori za izboljšanje tih zvez so v teku.

Malone posebno poglavje zavzema Anglija. Obisk maršala Tita v tej državi je zbudil pri Angležih za Jugoslavijo izredno veliko zanimanje, ki ga dvigajo še filmi »Lepote podzemlja«, »Kam?« in »Slike iz Slovenije«, ki prikazujejo Angležem lepote naše domovine. Se uspešnejša bo verjetno propaganda z diapozitivi. Turistični zvezi Slovenije je uspelo nabaviti barvni film za

izdelavo diapozitivov in za snemanje 16 mm barvnega filma ali vrste filmov za prihodnjo sezono. Z raznimi Kodak barvnimi filmi v dolžini čez 1000 m bo mogoče izdelati več kratkometražnih turističnih filmov, ki bodo imeli nedvomno velik uspeh. Ze danes pa je treba misliti na propagandno akcijo za zimsko sezono, kajti v Angliji se zanimajo prav za naše slovenske zimске pokrajine predvsem zato, ker so tudi za Angležne cene v Švici nekoliko previsoke.

Posebna oblika turistične propagande, ki smo jo včeraj le mi-

mogrede omenili, a je zelo učinkovita, je udeležba Turistične zveze Slovenije na razstavah v tujini. Na graški razstavi so interese turistične oblegali naš turistični oddelek in spravevali o vse mogočem, počeni od izdajanja vize in vplačila kreditnih pisem pa do vlakovnih zvez in ladijskega prometa do Budve. Zastopnik Turistične zveze je osebno odgovarjal stotinam zainteresiranih, jih napotil na potovalne urade v Grazu in okolici, oziroma v mestih, odkoder so bili obiskovalci, in navezal stike s Fremdenvereinom iz Stajerske. Z njegovo pomočjo je imel v Grazu zelo uspešno predavanje o lepota Slovenije in Dalmacije z barvnimi diapozitivi. Razen tega je imel intervju na radiu, sodeloval na zasedanju Verkehrsverbanda ter organiziral razpoložljive letakov z našim letalom skupaj z JAT. Ti uspehi so Turistični zvezi Slovenije v spodbudo, da se bo na podoban način udeležila tudi vselejmov v Trstu, Celovcu, Smirni in Innsbrucku.

Vsa ta dejavnost Turistične zveze Slovenije kaže na resnično velike spremembe v naših turističnih prizadevanjih. Res je sicer, da nas stane vse to precej denarja, vendar je to malo v primeru s koristmi, ki jih prinaša našemu gospodarstvu tujski promet. H koncu pa ne smemo pozabiti množice članov turističnih in oglevalnih društev, ki delajo nesebično za napredek turizma; iz ljubezni do lepote svoje domovine.

TUDI RUDARJI BODO MORALI PREVZETI DEL BREMENA!

Ostrina, s katero so rudarji reagirali na zvezno uredbo, ni v interesu razvoja našega gospodarstva

Treba seči po ustreznih ukrepih. Stanek delovnega kolektiva v Trbovljah je prav zaradi tega, ker je bil preobremenjen, boljše potekel, kakor pri drugih rudniških kolektivih. Sekretar rudniškega komiteja ZKS v Trbovljah tovariš Vili Skrinjar je seznanil delavce z stanjem plačnega sklada, ki je narasel v preteklem letu na 117%, med tem ko je proizvodnja ostala le na 99%. V vsrednjem merilu pa je fond plač narasel v gospodarskih podjetjih za 25%. Če bi šlo tako naprej, če bi se povečali samo skladi za plače, ne da bi vzporedno rasla proizvodnja, bi to vodilo samo v večjo draginjo in do pretresljajev v gospodarstvu. Te probleme celotnega gospodarstva je treba vsekar imeti pred očmi, kadar se rešuje jejo problemi znotraj podjetja, ki je del te celote.

V svoji resoluciji pravilo rudarji tudi naslednje: »Nova uredba s svojim premajhnim razponom za težo dela v primeru z drugimi vejami gospodarstva daje možnost ostalim industrijam, da obdržijo, ali celo povečajo svoj sedanji sistem plačevanja, med tem ko so premožniki v Sloveniji na ta način skrajno prizadeti.«

Menimo, da je tako stališče napačno, ker zagovarja favoriziranje enega dela naše proizvodnje. Res je, da je bilo v vseh mi prehodnih uredbah rudarstvo protežirano in da so bile mnoge druge veje industrije v slabšem položaju, pri čemer se je upoštevalo predvsem težino in nevarnost dela v rudnikih. Toda ta prednost je šla dokaj daleč, zato pa je tudi uredba, ki do neke mere izravnavo podreja, najbolj boleča — da tako rečemo, prav v rudarstvu. Toda gre le za prevelike razlike v nagrajevanju, kajti tudi nova uredba predpisuje v 6. členu, da lahko brez proizvodnje okrajnega oziroma mestnega ljudskega odbora poveča, upoštevajoč težo dela, povprečne zasluge za premožnike v jamskim delom do 20%.

Dejstvo je, da je veliko število nizko kvalificirane delovne sile v rudarstvu vplivalo na nizek povpreček plače. To vprašanje, vprašanje kvalifikacije v rudarstvu je problem, o katerem bodo morali rudarski delovni kolektivi še razpravljati. Je pa še vrsta drugih problemov, s katerimi bi morali priti odločneje na dan, predno so se lotili predlogov za popravilne uredbe.

Eden takih problemov so brez dvoma nepravilno določene stopnje akumulacije, zaradi česar je prišlo do najrazličnejših anomalij. To je videl tudi Izvršni svet Ljudske skupščine LRS, ki je včeraj razpravljalo o situaciji v potrošnji premožja, s posebnim ozirom na potrebo črednje z drvmi, in sklenil, da se zaradi čim večjega izkoriščanja premožja v široki potrošnji, zniža povprečno stopnjo akumulacije in družbenih skladov.

Rešimo problem haloških viničarjev in bajtarjev

V zvezi s pripravljajočim se zakonom o maksimumu kmetijskih posesti smo zadnje dni mnogo čitali o borbi brezzemljakov za zemljo v Vojvodini in drugih predelih Srbije. Vtis imamo, da se na osnovi njihovih zahtev in tamkajšnjega stanja pripravljata tudi zgoraj omenjeni zakon.

Malo pa se je v zvezi s tem pisalo in govorilo o težkem socialnem problemu viničarjev. Ti viničarji — brezzemljaki predstavljajo za nas najtežji socialni problem, ki smo ga dolžni rešiti, če nečemo v naši socialistični domovini še naprej dovoljevati grobo socialno izkoriščanje. Z nameravanim zakonom se ne bi tega problema niti dotaknili.

V našem primeru gre za izrazito vinorodno gričevnate Haloze in Slovenske gorice. Tu imajo mnogi kmetije s Ptujскеga polja svoje vinograde. Obdelujejo jih s pomočjo viničarjev — brezzemljakov ali s pomočjo bajtarjev, ki na svojem kosku zemlje ne morejo živeti. V večini primerov jih plačujejo v naravi, pri čemer se poslužujejo izredno grobih oblik izkoriščanja. Naj navedemo samo nekaj primerov:

Od vseh registriranih viničarjev jim ima sklenjene vinskičarske pogodbe komaj 3%. Vsi ostali imajo le neke ustne dogovore, ki jih lastniki vinogradov vedno znova prilagajajo sebi v prid. Tako bi morala kmetica iz Zamušnanov po ustnem dogovoru narediti vsako jesen obračun s svojim viničarjem. Tega pa noče narediti že od leta 1946, tako da ni do bil viničar rednega in poštenega

plačila za svoje delo že sedem let. Na njegove ugovore pravilno kmetica: »Če ti ni prav tako, lahko greš. Bom že dobila drugo, ki bo delal tako, kot jaz hočem. Sicer vas bo že glad naredil ponižne.«

Kmet je dal svojemu viničarju šest tednov starega prašička. Ker viničar ni imel denarja, sta se dogovorila, da bo prašička z delom odslužil. Pogovorila sta se, da bo opravil zanj 35 (!) delovnih dni. Poti je viničarju prašiček zaradi bolezni poginil. Do takrat je že opravil 18 delovnih dni. Gospodar je zahteval, da je moral opraviti še ostalih 17 dni. To je bilo leta 1950.

Viničar ima kravo. Krmo za njo in letno pašo mora pri gospodarju odslužiti. Zaradi lanske suše pa ni mogel spraviti skupaj dovolj hrane za zimo, zato je oddal kravo gospodarju za 1 mesec in pol v rejo. Gospodar si je poleg mleka, ki mu ga je krava dnevno dajala, obdržal tudi tele, skoraj edini vir denarnih dohodkov, ki jih je viničar predvideval v tem letu.

Ker so viničarji in bajtarji v celoti odvisni od svojih gospodarjev in bogatejših kmetov, ki svoje zemlje ne morejo obdelati sami, jih morajo skoraj vsa dela opravljati kot protivrednost za razne usluge. Zato viničar in bajtarji skoraj praviloma ne dobijo plačila nikdar v denarju.

In končno v preteklosti niso bili redki in tudi še danes niso neznan primeri, ko se je pod grožnjo, da jih vrže iz koč, morala predajati po vinu razgretemu in dobro hranjenemu gospodarju s Ptujскеga polja žena in hčerka viničarja.

Skratka, socialni problem haloških viničarjev in bajtarjev kriči po radikalni ureditvi.

Samo v ptujskem okraju je 660 viničarjev in približno 1.200 bajtarjev, ki imajo komaj po 1 ha večinoma najslabše zemlje. Te bajtarje uporabljajo izključno, ne kot vinogradniške delavce. Na drugi strani pa je 2.007 kmetov iz ravninskih področij okraja, ki imajo v teh vinogradniških predelih skupno 860 ha vinogradov, to je vsak kmet povprečno 0,42 ha vinograda. Povprečna velikost matičnega posvetva teh kmetov znaša 8 ha skupne zemlje, ali 5,03 ha obdelovalne zemlje.

Osnuvek zakona, ki predvideva va maksimum 10 ha obdelovalne zemlje, bi v ptujskem okraju zajel samo 384 kmetov, ki imajo vinograde. Od teh bi lahko dobili 263 ha vinogradov in to le pod pogojem, da bi zakon izrecno omogočil prisilen odzem vinograda, kajti prostovoljno ga ne bo oddal nobeden; vsak bo namreč rajši oddal drugo zemljo. S tem pa ostane še vedno nerešeno vprašanje ostalih 597 ha vinogradov, ki jih posedujejo kmetje z manj kot 10 ha obdelovalne površine in s tem seveda ostane odprto tudi vprašanje viničarjev in bajtarjev ter problem njihovega izkoriščanja. Da bi ta problem rešili — mislimo, da bi bilo treba z zakonom predvideti sledeče:

1. vsem kmetom, ki imajo nad 10 ha obdelovalne zemlje in posedujejo vinograd, bi vinograde odvezli in jim v zameno dodelili obdelovalno zemljo, ki bi jo dobili od njihovih sosedov — kmetov z več kot 10 ha obdelovalne zemlje. (Če kmet pristane, bi lahko v teh primerih vinograde odkupili). Ta zamenjava bi bila popolnoma pravična, kajti vsi ti vinogradi so stari nad 40 let in nujno potrebni obnove. Dosedanje delo na pripravah za obnovo vinogradov pa je pokazalo, da se prav ti kmetje iz nižinskih predelov nečesto vključiti v načrtno obnovo svojih vinogradov. Tako bi obenem rešili problem načrtnega obnavljanja vinogradov v tem okraju.

2. vsem kmetom, ki ne živijo v vinogradniških predelih in obdelujejo svoje vinograde dokazano s tujo delovno silo, bi vinograde odvezli in jim v zameno dodelili obdelovalno zemljo, ki bi jo dobili od njihovih sosedov — kmetov z več kot 10 ha obdelovalne zemlje. (Če kmet pristane, bi lahko v teh primerih vinograde odkupili). Ta zamenjava bi bila popolnoma pravična, kajti vsi ti vinogradi so stari nad 40 let in nujno potrebni obnove. Dosedanje delo na pripravah za obnovo vinogradov pa je pokazalo, da se prav ti kmetje iz nižinskih predelov nečesto vključiti v načrtno obnovo svojih vinogradov. Tako bi obenem rešili problem načrtnega obnavljanja vinogradov v tem okraju.

3. Vsem kmetom, ki posejdujejo vinograde in jih dokazano obdelujejo pretežno s tujo delovno silo, bi vinograde odvezli in jih zamenjali za enake površine obdelovalne zemlje ali bi jih odkupili.

V okraju je 6 močnih socialističnih vinogradniških posestev, ki so v stanju, prevzeti vse te vinogradniške parcele in izvesti tudi uspešno obnovo, ki bo gospodarsko dvignila vsa ta področja. S tem bi bil problem viničarjev in bajtarjev in problem njihovega izkoriščanja enkrat za vselej rešen.

S takšno rešitvijo bi istočasno zagotovili večini viničarjev in bajtarjev reden in pošten zaslužek ter jih tako iztrgali njihovemu sedanjemu bednemu življenju.

Med haloškimi delovnimi ljudmi je danes močno zanimanje za te probleme in njihovo rešitev. Viničarji so imeli že več sestankov, kjer so pozdravili nameravani ukrep naše oblasti, da tudi v kmetijstvu do minimuma odpravi možnost izkoriščanja. V rešitvi tega problema vidijo svojo boljšo bodočnost in zato tudi upravičeno pričakujejo, da bodo naši poslanci pri sprejemanju zakona upoštevali njihove težnje, tako da se bo uresničila želja »Haloze-Haložanom!«

Bratč M.

Nad 800 kmetov ima preveč zemlje, da bi jo lahko obdelali s svojimi družinami

V ljutomerskem okraju je nad 800 kmetov, ki imajo toliko zemlje, da je ne morejo obdelati sami ter zaposlujejo viničarje in dninarje. Po nepopolnih podatkih je v okraju nad 9800 ljudi ali 19 odstotkov vsega prebivalstva, ki so kot najeta delovna sila več ali manj izkoriščani. V okraju je nad 300 pastirkov, od tega jih je 20 samo na Cvenu, ki dobivajo za svoje delo samo hrano in najnujnejšo obleko, spijo pa po večini v hlevih ali v senikih. Ti pastirski marsikje opravljajo dela, za katera so še preslabotno. Teško in nezadovoljivo preživljajo svoje družine tudi viničarji. Za naporno delo smejo stanovati v revnih kočah, obdelovati zase kosček zemlje, le redki dobivajo tudi denar. Zlasti so bili viničarji prizadeti z ukinitvijo nekaterih kmečkih delovnih zadrug.

Razen viničarjev in pastirkov pa zaposlujejo kmetje ljutomerskega okraja tudi nad 600 hlapcev in dekel ter okoli 600 dninarjev. Samo dninarji in sezonski delavci opravljajo na posestvih svojih delodajalcev na leto nad 270 tisoč delovnih dni. Vprašanje vseh teh ljudi je tako pereče, da samo zahteva novih ukrepov, ki bodo zavarovali malega človeka pred izkoriščanjem po večjih kmetih.

Oba zbora Okrajnega ljudskega odbora Ljutomer sta na svoji zadnji seji razpravljala o tem vprašanju. Sprejeli so predlog, ki so ga poslali izvršnemu svetu Zvezne Ljudske skupščine. V njem so se pridružili zahtevi srbskih brezzemljakov, naj dobijo zemljo tisti, ki jo bodo obdelovali. Po odkupu

„Tekstil-obutev“ že dolgo ni več monopolist

V članku »Ljubljanski Tekstil« obnavlja sloves parašinske tekstilne tovarne in širi področje svoje delavnosti z dne 5. aprila letos samo med drugim zapisali, da vse je nekdanje podjetje »Manufaktura-galanterija« po odpravi monopolizma v tekstilni stroki reorganiziralo v gosistično, bivšemu monopolistu »Tekstil-obutev« konkurenčno podjetje »Tekstil«. To trditve je treba nekoliko izpopolniti. Po udati je namreč treba, da takrat, v dobi administrativnega socializma, monopolizem ni pomenil tega, kar pomeni danes. Reči hočemo, da kolikor toliko pravilno razdeljevanje razpoložljivega blaga — ta družbena dejavnost takrat pač skoraj res ni zaslužila naziva trgovine — takrat brez nekega določenega centralizma in obliki republiških ali celo zveznih, od organov

oblasti postavljenih »monopolističnih« podjetij sploh ni bilo mogoče in da je bil tedaj tako imenovani monopolizem v »trgovinski« normalen pojav. Drugič, in to je še pomembnejše, pa tedaj ni šlo le za »monopolizem v tekstilni stroki. Osrednja trgovska podjetja na debelo so imeli v vseh strokih, tudi v železnici, živilih, gradbenem materialu itd. Sprostitute našega gospodarstva je torej sama po sebi nujno prinesla ustanovitev novih podjetij. Zato je jasno, da bi bilo moralo priti med vsemi novimi podjetji do konkurence. Samo: potrošniki jo še prav malo čutimo in razne objave ter članki v dnevnem tisku povedo pač dokaj zgornjo, da je do take zdrave konkurence z njihovim prid žal še precej daleč.

Model steklenice Cockta Cockta je zaščiten!

Odgovor na Cockta-Cockta proti Rogaski Slatini

Ko si je podjetje Slovenija-Fino izbiralo svojo obliko steklenice za novo izdelek brezalkoholne pijače, je skrbno preprečilo vsako podobenstvo tako z obliko domačih steklenic kakih pijač na trgu, kakor tudi z oblikami tujih izdelkov. To potrjuje še površen pogled na steklenico brezalkoholne pijače Coca-Cola: primerjaj jo s steklenico našega izdelka Cockta-Cockta. Medtem ko je steklenica Coca-Cola zelena barve, ima palujočo pritrjenjo linijo in je v rebra s posebnim pasom o zgornjem delu za napis ter na celni površini gladka, ima naša steklenica poseben drugo obliko. Za samo iz okolnost prica, da je človek pisca Vladimirja Cegnarja napisan brez istega izravnega poznanja strokovnih pogojev in skrbnega primerjanja dejanskih pogojev, ki edino zagotavlja članku o časopisu pri slednji debati dostojno oistno in koristen poduk za občinstvo.

Proti načrt steklenice je izdelalo podjetje samo o modelu in po tem modelu je bil izdelan tudi dokončni kalup o steklarni Hrastnik. Izdelavo steklenic samih pa smo zaradi očitke posebej opozorili na blagu na trgu podobno zapuili tudi steklarni Sira pri Rogatu, pri kateri smo si naravno zagotovili, da bo steklenica Cockta-Cockta dohajala na izključno le o naše podjetje. Člankar očitno ni pripisal obliki steklenice in zaščiti modela nobenega posebnega pomena. S tem, da je steklenica zaščiten s modelom, ni dovoljeno posnemati z drugo steklenico obliko niti po vidni, niti po širini, niti po barvi, niti po posebnih ornamentih, formi črk ali načinih piktografije steklenice, če osti in elementi ustvarjajo enoten videz zaščitene oblike in tip steklenice. Jasno je, da je vsak posamezni element o obliki izvirne steklenice svobodno, ni pa dopustno posnemanje celotnosti, tako rekoč karakterja in kipa steklenice, čim to posnemanje vodi do zamenjave in pomot.

funkciji, ki jo oblika pri zaščiti proizvajalcu nudi. Menimo, da je naš zakonodajalec že imel svoje razloge, da je ustvaril in prevzel pranna načrta avtorske in patenatne zaštite industrijske lastnine.

Z ob začetku prezezmanja steklenice o steklarni Siražo smo ugotovili, da ta steklarna odloča o istem času tudi steklenice pod imenom »Rogaska 1955«. Vprašanje podobnosti obeh oblik steklenic prepuščamo zdravemu preudarku našega občinstva. Posledice te podobnosti pa občutimo tudi že z gospodarsko škodo pri odjemu in zaprešanju naše pijače. Događajo se namreč naravnost smešni primeri zamenjave. Sam producent steklenic steklarna Siraža mes o oagonskih posiljakih zaradi take podobnosti o steklenice »Rogaska 1955« med naše steklenice. Mislimo, da bolj prepričljivega dokaza o skrajni podobnosti in možnosti zamenjave ne more biti. Isto se je ponovilo tudi na terenu, ko nam razpečevali obračajo steklenice »Rogaska 1955« namesto naših. Člankar je tudi prišlo, da prodajalci o trgovini ponudijo »Rogaska 1955« kot naš izdelek in obratno.

Ze pač žele zadnja zaradi nedostopnega zadržanja Rogaska Slatine prisiljeni ukrep. Pri tem smo bili mi tisti, ki smo Rogaski Slatini dali pobudo, da je začela s tako protizodno.

Ze o maju leta 1952 smo se intesirali za dobavo njihove kisle vode ter povabili strokovnjake za kisle vode z namenom, da ga zainteresiramo za polnjenje Cockta-Cockta steklenic z rogasko slatino ali z radensko kislom vodo. Ob tej priliki smo mu pokazali tudi Cockta-Cockta steklenico. Tako smo omogočili temu podjetju njegovo idejo. Prejirana cena slatine kot surovine po din 7 za liter od oreca, ki sicer stee z potok, nas je pristila, da smo ubrali za našo izdelavo drugo pot.

Predsem pa nas preseneča zlohotnost ali slaba informiranost pisca glede konkurenčnosti o ceni. V biltenu Yugocockta-Servis o Poročevalcu z dne 11. aprila 1953 smo približili tudi našo prodajno ceno za steklenico, t. j. din 20, prav ista pa je tudi prodajna cena »Rogaska 1955«. Analiza naših proizvodnih stroškov, visoke cene posebno plemenitih surovin, investicije o posebno dragoceni napravah in propagandna dejavnost pri razpečevanju, nam dopuščajo, da zbudimo človeka, ki se ne bo prepričal, češ da smo nameravali uničiti konkurenco.

Da pa smo bili dovolj širokogrudni, se pisec lahko prepriča iz podatkov iz naših predlogov o predhodnih poravnanih poizkuših preko Patentne pisarne pri Trgovalski zbornici LRS. Zato bo najbolj pametno, da si na jasnost ustvari končno sodbo o oseb zadevi ob zaključku arbitražnega spora, o katerem bo zakonito oblastno izreko končno besedo o tem, kdo je kriv o sporu »Cockta-Cockta« Rogaska 1955.

»SLOVENIJA-FINO«

MARIBORSKI TEDEN od 4. do 19. julija 1953

Ali je o arbitraži že padla zadnja beseda?

Dne 6. I. 1953 je Slovenski poročevalec priobčil članek z naslovom: »Kam z arbitražo?« V tem članku opozarja na okolnosti, da v novem ustavnem sistemu položaj arbitraže ni urejen in predlaga, naj bi se državna arbitraža postavila v območje proizvodnje. Zbori proizvajalcev federacije, republik, okrajev in mest naj bi po misljenju tega članka volili in razreševali njim odgovorne arbitre.

Radio-Slovenija in Radio-Beograd. Par dni zatem je objavila na sestanku sprejete sklepe beogradske »Borbe« in naglasila potrebo, da se pred eventualno spremembo zakona o državni arbitraži problem temeljito prouči in o njem natančno razpravlja s prizadetimi gospodarskimi krogi.

Gospodarstvo Hrvatske ne želi reorganizacije arbitraže

Obširno je analiziral sestanek Trgovinske zbornice v več zaupnih člankih »Gospodarski Vestnik«. Tudi beogradska »Politika«, »Delavska Enotnost« in drugi listi so se v seriji člankov obširno bavili s problemom državne arbitraže. Vprašanje je torej postalo znano in pereče široki Jugoslaviji, zlasti potem, ko je dne 25. 3. 1953 Trgovinska zbornica LR Hrvatske sklicala posebno konferenco, ki je razpravljala o reorganizaciji gospodarskega sodstva. Konferenca se je udeležilo več kakor 100 delegatov raznih podjetij, ustanov in gospodarskih organizacij. Po izbrnem referatu univ. prof. dr. Pavla Rastvočana in po živahni diskusiji je konferenca enoglasno sprejela sklep, da gospodarstvo LR Hrvatske ne želi reorganizacije državne arbitraže, najmanj pa prenos njenej dela na sodišča.

Tudi ta konferenca je dobila obširno publiciteto. Pisalo je o njej predvsem zvezno časopisje. Tako je beogradski »Trgovinski pregled« v treh zaporednih številkah obširno poročal o številnih obširnih delom pokazala, da lahko rešuje te spore hitro, učinkovito in nepristransko, da upošteva pri tem načela zakonitosti in da uresničuje enotnost prakse na enotnem gospodarskem območju FLRJ.

Enako mislijo v Vojvodini

Ko se je tako celokupno gospodarstvo Slovenije in Hrvatske opredelilo za samostojnost državne arbitraže, ko je o stališču gospodarstva poročalo centralno časopisje, ko je končno tudi Trgovinska zbornica AP Vojvodine izrazila svoje stališče proti vključitvi državne arbitraže v sestav rednega sodstva, je bil objavljen v časopisu načrt zakona o reorganizaciji rednih sodišč, v katerem pa je namenjena državni arbitri

traži prav ona vloga, ki se je gospodarstvo na celoti trdno odločno branilo. Državna arbitraža naj po tem načrtu proti volji gospodarstva preide v sestav sodišč, sicer kot poseben organizem s posebnim postopkom, navzlic temu pa izpostavljena nevarnosti, da njeno delo v sestavi sodstva ohromi, kakor je to naglasila na neštetihi mestih dosedanja anketa o arbitraži. Najbolj pada pri tem načrtu v oči dejstvo, da je predvidena v istem sodnem sestavu poleg obveznega rednega sodstva še pogodbeni arbitraža, kar je doslej v zgodovini pravosodja edinstven primer. Namen, likvidirati državno arbitražo kot samostojno ustanovo, bi torej bil dosežen.

In v Bosni in Hercegovini

Toda gospodarstvo ni ostalo prekrizanih rok. Dne 7. 5. 1953 je sklicala Trgovinska zbornica LR Bosne in Hercegovine v Sarajevu sestanek predstavnikov gospodarskih organizacij LR BiH. Razen teh so se sestanka udeležili predstavniki gostinske, obrtne in advokatske zbornice LR BiH ter drugi ekonomski in pravni strokovnjaki. Po referatu univ. prof. dr. Iliče, se je razvila diskusija in bili so sprejeti sklepi, ki tako precizno prikazujejo problem in njeno rešitev, da je najbolje, ako jih javnosti priobčimo v dobesednem prevodu, ki se glasi:

»1. Premoženski spori podjetij socialističnega gospodarskega sektorja naj se naprej ostanejo v pristojnosti državne arbitraže. Arbitraža je s svojim dosedanjim delom pokazala, da lahko rešuje te spore hitro, učinkovito in nepristransko, da upošteva pri tem načela zakonitosti in da uresničuje enotnost prakse na enotnem gospodarskem območju FLRJ.

Ce bi te spore prenesli v pristojnost sodišč, bi reševanje zaradi njih formalnosti sodnega pravnega postopnika zgubilo na hitrosti in učinkovitosti. Hitrost in učinkovitost pa sta za gospodarstvo odločilnega pomena.

Delo državne arbitraže bi morali prilagoditi novemu gospodarskemu sistemu, zlasti, kar se tiče pristojnosti. Nov gospodarski sistem ne pozna razlike med gospodarskimi podjetji po njihovem pomenu. Za gospodarstvo ni bistveno, ali arbitraža pri tem obdrži svoje dosedanje ime, ali pa dobi drugo.

2. Glede na načrt zakona o ureditvi ljudskih sodišč, ki je bil deloma objavljen v dnevnem tisku, je treba poudariti, da z načrtom predvideni arbitri

tražni svetovi v sestavi sodišč ne bodo mogli učinkovito varovati interesov našega gospodarstva. Ako naj združitev arbitraže in sodišč pomeni le prostorno zlitje v eno organizacijsko celoto potem taka združitev ni z ničemer opravičena. Če pa naj ta združitev pomeni tesnejše povezovanje glede vodstva, postopka, potem pa smatramo, da je to naravnost škodljivo za naše gospodarstvo.

Ne da bi se spuščali v razpravljanje o tem, ali so teoretične postavke o enotnem sodstvu utemeljene, predstavniki gospodarskih zbornic in organizacij ljudske republike Bosne in Hercegovine smatrajo, da bi za naše gospodarstvo bilo izredno škodljivo, če bi se v zvezi samostojnosti ustanovi, ki je v šestih letih svojega delovanja pokazala tolikšne uspehe, ki je pozitivno vplivala pri razvoju poslovnih razmer v gospodarstvu in ki je s svojimi odločbami vzgajala gospodarske organizacije k pravnemu delu. Tako ustanova je s tem v celoti opravičila svoj obstoj in svoje nadaljnje delovanje.

3. V načrtu zakona o ureditvi sodišč je za reševanje premoženskih sporov med gospodarskimi organizacijami predvidena pristojnost posebnih arbitražnih gospodarskih svetov rednih sodišč, vendar samo takrat, če sta se stranki pisмено o tem dogovorili. Če stranki nista sklenili o tem pismenega sporazuma, je pristojni civilni senat istega sodišča.

Taka ureditev pristojnosti bi imela negativne posledice za naše gospodarstvo. Hitrost in narava prometa pač ne trpita, da bi stranke morale upoštevati še posebne formalnosti, ki so prepisane za postopek. Določbo o pristojnosti ne bi smeli na ta način komplikirati. Stranke, ki ne bodo sklopale formalnih sporazumov o pristojnosti arbitražnih gospodarskih svetov, bodo neizbežno prišle v položaj, da bo velika večina njihovih zadev rešena pred civilnimi senati sodišč in sicer v glavnem Okrajnih sodišč, kamor spada največje število sporov zaradi plačila manjših denarnih zneskov. Denarna vrednost je namreč temelj za določitev pristojnosti. Iz tega izhaja, da bi pretežna večina imovinskih sporov prešla v pristojnost okrajnih sodišč, s čimer pa se gospodarstvo Ljudske republike Bosne in Hercegovine ne more strinjati.

Tako je stališče gospodarstva LR BiH. Dodajmo še, da je 11. 5. t. Trgovinska zbornica LR Srbije sprejela na posebni konferenci enake sklepe in uvažujemo okolnost, da so se tudi tega sestanka udeležili predstavniki vseh panog gospodarstva, ki so se navzlic že objavljenemu načrtu zakona o organizaciji pravosodstva odločno izjavili proti vključitvi arbitraže v redno sodstvo. Težko bi našli v zgodovini našega javnega življenja primer, da bi zavzela široka javnost tako enotno stališče pri reševanju nekega problema. Zato je upravičeno pričakovanje, da bo končna rešitev upoštevala tako složno in enoglasno izraženo stališče in da ne bo obveljal krepki bosanski prepoved: Veži konja, gde ti ga kaže, pa makar ga i vuk poloja.

Varovanje ljudskega premoženja ne sme biti omejeno le na delo sodišč

Kot ostala, beleži tudi mariborsko sodišče nadalje več kaznivih dejanj zoper družbeno imovino. Narašča število obtožencev, ki se morajo zagovarjati zaradi kraje, prevar ali malomarnega opravljanja službene dolžnosti, skratka zaradi gospodarskega kriminala.

V Mariboru je bilo lani kaznovanih 297 oseb, ki so prizadejali gospodarstva mesta čez 7 milijonov dinarjev škode. Seveda je pri sodni statistiki ugotovljena škoda mnogo nižja od dejanske.

Tržni primeri gospodarskega kriminala, ki so značilni za Maribor, so najraznovrstnejše tativne, ki se v najrazličnejših oblikah pojavljajo skoraj v vseh

tovarnah, trgovinah, gostinskih podjetjih in drugod. Posebno česte so tativne v tekstilnih tovarnah. Največ jih je bilo lani odkritih v Mariborski tekstilni tovarni, kjer so zmažkali predvsem sukance, bombažna preja, kopspe in tekstilno blago. Krivci so ukradeno blago zadržali deloma za svojo uporabo. Bili pa so tudi primeri preprodajanja, saj so imeli posamezniki razpredene mreže celo v druge republike.

Tudi v velikih kovinskih podjetjih so se našli ljudje, ki so si prisvajali razen materiala, orodje, žico, tehnične naprave, elektromaterial itd. Tatovi so v več primerih odvažali svoj plen iz tovarn pri belem dnevu — z vozom!

Več škode, kot so jo povzročili tatovi iz vrst nepoštenih delavcev, imajo na vesti razni uslužbenci, ki so pri svojem delu zagrešili goljufije, prikrivanja in utaje ter se na razne načine dokopali do dobičkov. Kazniva dejanja te vrste naraščajo v trgovinah, menzah in gostinskih podjetjih. V kazniva dejanja te vrste so največkrat zapleteni vodilni uslužbenci podjetij. Najznačilnejši je primer komercialnega direktorja trgovskega podjetja »Moda«, ki je s sokrivci povzročil čez 1.300.000 dinarjev primanjkljaja. Ravnatelj podjetja »Odkup« Maribor, okolica je z raznimi transakcijami in malomarnim gospodarjenjem zakrivil primanjkljaj okoli enega milijona dinarjev. Podobnih primerov bi lahko našli še več.

S seje okrajnega odbora SZDL za maliborsko okolico Potrebna je širša dejavnost Socialistične zveze zlasti v obmejnem predelu

V petek je bila v Mariboru seja Okrajnega odbora Socialistične zveze delovnih ljudi Mariborske okolice, Franc Simonič je poročal o nalogah, ki jih je nakazal republiški kongres.

V razpravi so se pogovorili o vlogi SZ pri izvajanju zakona o prisilnem odkupu zemlje in vinarstvu. V mariborskem okraju to prizadela uredba okrog 700 do 800 kmečkih posestev, pri čemer so vstete tudi vinarčije, ki bodo odkupljene v celoti. SZ bo skrbelo, da bo odkup potekal pravilno.

Siroko delovno področje SZ v mariborskem okoliškem okraju je tudi obmejni pas, kamor zopet prihajajo dvoletniki, medtem ko precej naših kmetov odhaja tudi na svoja zemljišča v Avstriji. V Kozjaku je narodno zavedno prebivalstvo sprejelo avstrijske kmete prajavno, vendar ponosno in samozavestno, le na področju med Jurijem ob Pesnici in Šentiljem

pa se je nekaj vinarčarjev zopet poskušalo hlapčevsko vdinjati gospodarjem z okrajne meje. Socialistična zveza na tem predelu po sklenjenem sporazumu o dvoletnosti ni poskrbela dovolj, da bi bilo obmejno prebivalstvo dobro poučeno o razmerah na oni strani, kjer je samo na Dunaju registriranih nad 80 tisoč brezposelnih in se razen tega mnogo prebivalstva prevzija s priložnostnim zaslužkom ter s prostitutijo.

Novoga okrajnega odbora SZ v mariborskem okoliškem okraju ne bodo volili, ker so ga izvolili šele pred kratkim in ustreza nalogam. V vsake odbo-re SZ bodo volili po 5 do 9 članov v občinski odbore pa do 19 članov. Pri izvolitvi naj čla-ni upoštevajo tudi sposobne in delavne ženske. Pred občinskimi zbori osnov. organizacij SZDL bo treba urediti tudi pregled članstva, ki se številčno ocenjuje, je samo po rednih plačnikih članarino.

Socialistična zveza naj se zanima tudi za starše, ki zanemarjajo vzgojo otrok

Priprave na redne letne občne zbere terenskih organizacij Socialistične zveze v Celju so v polnem teku. V teh dneh so bili na nekaterih terenih že prvi pripravilni sestanki, na katerih so frontovci razpravljali o perečih političnih in gospodarskih vprašanjih ter izbirali kandidate za nove odbore Socialistične zveze. Čeprav je bila razprava o bodočih odbornikih precej živahna, so ti sestanki pokazali še večjo razgibanost in razpravi o lokalnih gospodarskih vprašanjih. Ta razpravljaj-nja pa so v bistvu drugačna, kakor na zborih volivcev, ker prebivalci volilne enote sprejemajo tudi določene sklepe.

V vrsto precej živahnih debat na sestankih pred občnimi zbori osnovnih organizacij SZDL spadajo tudi vzgojna vprašanja. Na nekem terenu se je razvil živ pogovor, ali naj staršem, ki se za vzgojo svojih otrok ne menijo v zadostni meri, družba

otroke odvzame, ali naj Socialistična zveza poizkuša na takšne starše najprej vplivati in jih na en ali drug način opomniti na njihovo osnovno in največjo dolžnost, ki jo imajo do svojih otrok. Čeprav so bila mnenja zelo različna, je v glavnem obveljalo načelo, da je med drugimi tudi Socialistična zveza dolžna vplivati na takšne starše in jih vzgajati.

Po sklepu mestnega odbora SZDL bodo v terenskih organizacijah končali z rednimi občnimi zbori do 3. junija. Predstavniki terenskih organizacij so tudi sklenili, naj novi odbori štejejo približno od 5 do 9 ljudi, medtem ko bodo delegate za mestni zbor volili po ključu na 60 članov 1 delegat. Tako se bo na mestnem zboru SZDL, ki bo verjetno v sredini junija, zbralo okoli 200 delegatov vseh terenskih organizacij SZDL v Celju.

Kdo bo koga

Oba zbora MLO Maribor sta na zadnji seji obsodila tudi razne »podvige« trgovske mreže, ki gredo v škodo potrošnika. Tako je podjetje slepih nabavilo 3000 ducatov malih gumbov in jih takoj grosiralo trgovskemu podjetju »Doma« z zaslužkom 140.000 din. »Doma« je pri malo prodaji nabil »bičajno« maržo 100.000 dinarjev. Na kratki poti iz Kopra se je na ta način blago podražilo za 250.000 dinarjev.

Slični primer je nabava magnetofonov, pri katerih je neko podjetje zaslužilo do 600.000 din pri kosu, čeprav je imelo te stroške s prevozom v Maribor. Dva magnetofona so že prodali, tretji pa je neznanom izgubil.

Zelo pogosti so primeri, da so v podjetjih vodilni ljudje uzajemni, če se pojavijo preiskovalni organi, da bi raziskali poslovanje kakšnega oddelka. To se dogaja predvsem, ko gre za osebe na odgovornejših mestih v administraciji. Delavski sveti bodo morali ob teh vprašanjih upoštevati, da v borbi zoper gospodarski kriminal ne smejo poznati razlik. Borba zoper gospodarski kriminal bo uspešna, le tedaj, če se v tej borbi preiskovalni organi, javna tožilstva in sodišča ne bodo čutila osamljena.

RAZŠIRJENA SEJA OKRAJNEGA ODBORA SZDL NOVOMESKEGA OKRAJA Občinski ljudski odbori na javno razpravila o

Na svoji redni seji, ki so se je udeležili tudi delegati IV. kongresa SZDL ter sekretarji ali predsedniki občinskih odborov SZDL, je okrajni izvršni odbor SZDL okrajno Novo mesto dne 13. maja razpravljali predvsem o pripravah na občne zbere osnovnih organizacij. Po poročilu delegatov, ki so se udeležili IV. kongresa v Ljubljani, so člani odbora in delegati v razpravi ponovno poudarili, da je organizacija SZDL v okraju še vedno preozka, saj je od vseh volilnih upravičencev v okraju le dobrih 43% članov SZDL. To je seveda za novomeški okraj odločno premalo in je potrebno prav zdaj, pred občnimi zbori pospešiti

včlanjevanje novih poštenih delovnih ljudi v organizacijo. Na razširjeni seji pa so posebno obsodili ozko reševanje raznih gospodarskih nalog pri nekaterih občinskih ljudskih odborih. Se vedno je namreč marsikje navadno, da samo nekaj članov občinskega ljudskega odbora rešuje probleme celotne občine, kar je seveda vseskozi nepravilno. V zvezi s tem so navzoči delegati postavili zahtevo, da morajo ljudski odbori o vseh nalogah in problemih javno razpravljati z volilci. To zadeva zlasti davke in proračune, glede katerih imajo občani pravico, da dobe na javnem kraju na vpogled vse zadevne predpise.

Na vseh je nadalje občutno pomarjale vodilnih kulturno-prosvetnih delavcev. Odborniki in delegati so bili pri tem mnenja, da je treba izobraziti mladih učiteljskih kadrov glede petja in glasbe v bodoče posvečati več pozornosti.

Ob koncu konferenca je bil sprejet sklep, naj bi bile volitve v vsake in občinske odbore končane že do 31. maja, delegati ki bodo na občinskih konferencah izvoljeni za okrajno konferenco, pa bodo dne 6. junija na konferenci v Novem mestu izvolili nov okrajni odbor SZDL.

Ob volitvah organov Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije

(Nadaljevanje s 1. strani.)

delo v proizvodnji, njihovo upravljanje tovarne že dovolj velik prispevek skupnosti. Socialistična zveza delovnega ljudstva mora biti bolj kakor doslej politična organizacija, v kateri bodo delavci zaradi svoje zavesti in vloge v proizvodnji imeli važno vlogo. Socialistična zveza bo le tako kot politični faktor dajala ljudskemu odboru podporo v delu, po drugi strani pa bo tudi kontrolirala njegovo delovanje, trošenje sredstev, ki jih dajejo delavci in kmetje za skupno korist celotne občine, okraja, in jih s tem razvijala kot bodoče komune. Poleg tega pa bo morala ravno Socialistična zveza politično vzgojno nastopiti proti partikularističnim in lokalističnim tendencam nekaterih delovnih kolektivov na čelu z njihovimi delavskimi sveti in upravnimi odbori. Ali pa vzemimo vprašanja naše socialne politike. Zelo razširjeno je misljenje, da socializem pomeni dajanje. Toda ravno naloga Socialistične zveze bo, da bodo državljani razpravljali o stvarjanju skladov za socialno pomoč in tudi o njihovi delitvi, potem pa gotovo ne bo več današnjih težav in nepravilnosti.

In tako bi lahko še dalje naštevali najaktualnejša vprašanja naše socialistične graditve, ki jim mora smer za njihovo reševanje dajati SZDL. Ob takim živem političnem obravnavanju bo Socialistična zveza tudi najlažje razširila svoje vrste z novimi člani v mestih in na vaseh in izvolila svoje nove odbore. Ze na kongresu smo poudarili važnost izvolitve takih odborov Socialistične zveze delovnega ljudstva, ki bodo postali motor za razgibanost politično življenja in vseh državljanov na svojem območju, morajo pa tudi biti sposobni, da bodo povezovali interese, predloge in iniciative svojega članstva s skupnimi interesi v okviru celotne Socialistične zveze. Zato je potrebno, da naše organizacije kandidirajo in izvolijo tiste tovaršice in tovaršice, ki so se predani socialistični ideji, aktivni in sposobni. Odklonili je treba težnja, da naj bi n. pr. okrajni odbor bil sestavljen iz raznih zastopnikov občin, ker bi nam takšen togi teritorialni princip onemogočil

razvoj odbora kot celote, kot kolektivnega političnega vodstva svojega kraja. Prav tako mora v odboru priti do veljave tesna povezanost delavcev in kmetov. Ni dovolj, da imajo delavci svoje sindikalne organizacije, biti morajo aktivni in živ del Socialistične zveze tudi direktno, če hočejo do kraja izpolniti svojo nalogo v socialistični graditvi.

Posebno poglavje je pri nas odnos nekaterih naših organizacij do izvolitve žensk v odbore. Vdor malomeščanske miselnosti v tem smislu, da je ženi v družbi odrejena vloga biti le mati in gospodinja, je tipičen za nejasno in neperspektivno gledanje številnega članstva tudi v Socialistični zvezi. Saj bi se drugače težko moglo dogoditi, da celo v nekaterih delavskih kolektivih prihajajo do izraza vsiljenja, da je treba ženi zapreti pot od javnega družbenega udejstvovanja — kajti to in nič manj ne pomenijo predlogi nekaterih delavcev, da naj žena, ko se poroči, zapusti svojo službo in javno delo. Tudi to je vprašanje, ki dokazuje ozko praktičnost in prav nič socialistično gledanje na važen družbeni problem. (Saj se vsi predobro spominjamo, da je s točno takimi parolami kapitalizem in fašizem reševal gospodarske težave!) Sodelovanje žena v odborih Socialistične zveze ni samo vprašanje pritegnitve nekaj ženskih zastopnic, ampak je to na eni strani priznanje dejstva, da so v naši ljudski revoluciji in socialistični graditvi zrasle množevne aktivistke, ki s svojim dnevnim delom dokazujejo, da so vredne vsega zaupanja svojih soživiljanov; poleg tega pa je brez dvoma res tudi to, da bodo naši odbori Socialistične zveze ob sodelovanju politično razgledani in aktivnih žena mogli marsikatero vprašanje našega javnega in družbenega življenja postaviti in rešiti mnogo bolj življenjsko kakor sicer.

Ob dobre priprave volilnih konferenc in od izvolitve političnih in aktivnih odborov SZDL bo v mnogem odvisen uspeh bodočega našega dela in zato so sedanje volitve ena najvažnejših nalog vseh naših političnih aktivistov.

Državni sekretar za posle narodnega gospodarstva FLRJ je izdal navodilo, po katerem je treba postopati pri urejanju premoženskih odnosov kmečkih delovnih zadrug in njihovih članov, če se taka zadruga reorganizira ali likvidira.

Po tem navodilu se združni-kom odškodnina za svojas v zadrugo vnesena proizvodjalna sredstva (živo, orodje in drugo) ne more dati za račun vse družne aktivne, temveč le na račun vrednosti živine in drugih delovnih sredstev, ki so jih zadrugniki prinesli v zadrugo in ki so se danes last zadrug. Pri tem se jemlje v poštev tudi gotovina, ki jo je zadruga prejela s prodajo vnesene živine in drugih delovnih sredstev.

Dalje pravi navodilo, da se vse terjatve zadrugnikov krijejo sorazmerno z vrednostjo vnesene živine in drugih delovnih sredstev. Obseg teh terjatev določijo posebna premoženska komisija, in sicer za vse zadrugnike in za vse premoženje po istem merilu. Za osnovo se v sporazumu z upravnim odborom jemlje bodisi ocena delovnih sredstev ob njihovem vnašanju v zadrugo, bodisi po revaloriziranih knjigovodskih cenah, bodisi po današnjih krajevnih cenah.

Izguba vrednosti, do katere je prišlo pri živini in drugih delovnih sredstvih zaradi njihove amortizacije ali zaradi razdelitve te vrednosti med zadrugnike na račun plačila za opravljene delovne dni, nosijo vsi zadrugniki in to v skladu z vrednostjo v zadrugo vnesenega zemljišča, stavb, živin in drugih sredstev.

Vida Tomšič.

TENNESSEE WILLIAMS:

Steklena menažerija

Mestno gledališče v Ljubljani je z uprizoritvijo Steklene menažerije, igre s mlajšega ameriškega dramatika Tennesseeja Williama, doseglo v letošnji sezoni nedvomno najlepši uspeh. Za to delo, ki je bilo samo v New Yorku uprizorjeno 563-krat, je avtor prejel nagrado newyorške gledališke kritike. Igra, ki jo šte-

močno všeč, uspe mu celo trenutno razbiti oklep boječnosti in občutja manjvrednosti, ki neusmiljeno vklepa Lavro, na koncu pa se izkaže, da je Jim tik pred poroko z drugo deklico. Iluzija Amande Wingfieldove se razbije na drobne kosce, Lavro znova vklepajo okoli osamljenosti, svet steklene menažerije, njene

Fa preprosta, zares gospodarno zgrajena zgodba, ki pomeni v najglobljem bistvu umetniško oblikovanje malone večnega konflikta med bedo in razkošjem med izobčenimi in izobčevalci: ta preprosta zgodba je, kakor skoraj sleherni Cankarjeva zgodba, tih, toda presunljiv poziv k človečnosti, je predvsem preudčno lepa lirčna pesnitev, ki na bi otajala zaledenela ljudska srca. Ta zgodba je po govoricu in vedenju pa tudi po dejanjih svojih junakov pomaknjena v skoraj pravilčen, nestvarjen svet: čeprav korenini globoko v stvarni, surovi, brezobzirni vsakdanjosti. Da bi umetniško resnico, ki nikakor ne nasprotuje življenjski stvarnosti, marveč jo prečiščuje in osvobaja vseh spon, visoko povzdignil, benzalično osvetlil, se pisatelj poslužuje zlasti preizkušenih vrednot klasične in ekspresionistične dramatik. In modernih tehničnih pridobitev — filma in razsvetljave — ter naposled še glasbe.

Igro je režiral Bratko Kreft. Podrobna in strokovna razprava o Kreftovi režiji bi pokazala, da ni ta režijska stvaritev eksperiment, marveč dozorela umetnina, ki pomeni v marsikaterem pogledu veliko, dobro uspešno preizkušeno slovenske gledališke tvornosti. Režija ni v nobenem pogledu zastajala za delom samim, marveč je korakala vzporedno z njim, je zvesto in skrbno — tu pa tam preskrbno! — upoštevala vse nasvete in navodila avtorja in jih, kolikor so dopuščala razpoložljiva sredstva, ostvarila ter — številnih nadobnostih s smotno domiselnostjo, ki jo avtor režiserju priporoča, delo znatno obogatila. Uprizoritev je rasla od epizode do epizode, dramatična sila se je — izvzemši vendarle nekoličan prebučni spor med Amando in Tomom v tretji epizodi — vzorno vzpenjala do presunljivega konca. Mestoma je motilo uprizoritev prethito izgovarjanje, ki je povzročilo, da se je izgubil marsikateri dragocen drobec dialoga.

Poudariti je potrebno še tehnično — razsvetljavo, filmske projekcije na platno — in scenško plat uprizoritve, ki je, primerljano z nekoliko sorodno nalogo pri Millerjevi Smrti

trgovskega potnika, primerneje, ustrežneje in — kar ni nevažno — bolj estetično rešila to zares težko nalogo. Ustrezno inscenacijo je zasnoval ing. arh. E. Franz.

Mira Danilova je v Amande Wingfieldovo dovršeno oblikovala lik bolj v preteklosti: za maknjene, ko v sedanosti živeče ženske, nekdanje lepoticke s sončnega juga, in matere, ki zraste v poslednji epizodi do pretresljivo tragične veličine.

Lavro Wingfieldovo je upodobila Judit Hahnova. Ustvarila je prosajno, v praviljenosti povzdignjeno lepoto, ki je bolj od pravičivdu kot resničnemu, živemu bitju. Avtor bi bil te stvaritve vesel.

Jože Tiran je oblikoval Toma Wingfielda, Amandinega sina, ki je rednik družine, priobčevalec igre, nameščena v nekem trgovskem podjetju, v resnici pa pesnika (avtobiografska avtorjeva podoba) s čarom, ki je povzročila masen občudovanjem in navdušenost. V njegovem življenju, s presenetljivo občutovanjem smisla za nagle čustvene prehode in za tih, držan, priskrben humor.

Jim O'Connor, ki ga je upodobil Danilo Bezjak, je dobro zaletel lik povprečnega praktičnega Američana. Ta upodobitev je nadehnjena za rahlo, ne prebučno, mačeno puščično satiro, hkrati pa tudi z nepoplačeno iskreno izražanjem občudovanja ob zavesti, da je zaradi lahkotnosti: vzbudil v Lavri upanje nečesa, česar ji ne more nuditi.

Scenska glasba Bojana Adamiča ki jo vzorno izvaja trio N. Verbičeva, R. Klobčič in G. Grafenauer, je zvest spremljevalec in pojasnjevalec grenkih in tu pa tam le bežno veselih čustev, ki prevladajo dogajanje. Navdomno je, da je uspelo od neprimerno močnejše dvigniti čustveno razžibanje ko filmskim projekcijam na platno, k žal ponekod — kakor n. pr. projekcija »Pomočnik v gospodinjstvu« — na začetku 3. epizode — bolj zmotijo, ko osredotočijo gledalcevo pozornost. Glasba pa in razsvetljavi pastel, ki je za uprizoritev zlasti pomembna, dajeta tej odski umetnini bistveni zunanji pečat ter močno pozivljata sugestivnost uprizoritve. A. C.

Razgovor s francoskim pisateljem Guillouxom*

Ziva preprosta, brez siehernega zunanja zavedanja kulturnista, je bil znani francoski pisatelj Louis Guilloux, ko sem ga ob njegovem prvem obisku v Jugoslaviji spoznal v Ljubljani.

Po svoji družini je Guilloux pravzaprav bretonskega porekla. Rodil se je 1899 v Saint-Brieuc kot sin tamkajšnjega učitelja. Se mladi je odkril v mestu in knjižnici dela Rousseaua, Rollanda in drugih velikih francoskih pisateljev, ki so mu vzbudili veselje do književnosti, hkrati pa vplivali tudi na njegovo napredno duhovno rast. Te njegove socialne nazore je pozneje še bolj utrdil prevajalec Bernarda Shawa v francosčino, Augustin Hamon, pri katerem je Guilloux delal kot tajnik. Tudi njegovo začetno življenje v Parizu ni bilo lahko, saj se je moral prebiti skozi finančne skrbi z različnimi zaposlitvami, med njimi tudi s priložnostnim novinarstvom.

Ko se je umaknil v Toulouse, je leta 1927 objavil svojo prvo knjigo »Hiša ljudstva«, ki je postopoma sledila še druga dela, kot »Zaupni spisek«, »Tovariši« itd. Leta 1935 objavi svoje najpomembnejše delo »Crna krič«, ki ga štejejo med najboljše francoske romane zadnjih tridesetih let. Dogajanje se odvija med prvo svetovno vojno, v teku 24 ur, v majhnem bretonskem kraju, glavna oseba pa je čudovito izklesana pojava zagrenjenega zaktnega filozofa, samotarskega intelektualca, ki trpi zaradi vojne, a zaledja, gonkega in neumnosti in brutalnosti.

Zvest svojem svobodoljubnemu socialnemu pogledu na svet je ostal Guilloux tudi leta 1936, ko je skupaj z Andreom Gidom obiskal Sovjetsko zvezo, in v zadnji vojni, ko se je potikal po Bretagni in Toulousi, skrivajče sprejel nemškimi gestapom. Leta 1942 je po raznih manjših delih objavil roman »Kruh v sanjah«, v katerem opisuje življenje revnih otrok in za katerega je dobil knjižno nagrado »Prix populiste«. Pred tremi leti je dobil novo knjižno nagrado za svoje obširno delo »Igra potrpljenja«, v katerem je strnil svoja opazovanja težen ljudstev po svobodi: »Obah vojnah, španski revoluciji in Hitlerizmu.

»Razumljivo, da me je tako zanimala tudi Jugoslavija — je dejal v razgovoru Guilloux — večkrat sem si želel, da bi obiščem, in zdaj se mi je želja izpolnila. Omenil je, da je bil pred prihodom v Ljubljano v Benetkah, kjer je zasedal izvršni odbor Evropskega komiteja za kulturo. V Jugoslaviji je obiskal razen Ljubljane je obiskal dosedaj še Zagreb in Beograd. »Veste, programa ne delam rada« — je dejal in omenil, da je že v Sloveniji ostal dalj, kot je nameraval v začetku.

V Sloveniji je razen znamenitosti Ljubljane, univerze, francoskega oddelka v knjižnici in drugega obiskal še Bled in Gorenjsko, pogledal koprarske žebjarje in se popeljal skozi Poljansko dolino »Visoške kronike«. Imel je tudi več razgovorov s slovenskimi književni-

ki, med njimi s predsednikom Zveze književnikov Jugoslavije Josipom Vidmarjem ter predsednikom Društva slovenskih književnikov Francetom Bevkom. »Na Bledu sem se odlično pogovoril s tremi vašimi književniki« — je dodal — »Borom, Golijo in Albrehtom. Za Bora sem vedel že prej, da je vaš pesnik odpornega gibanja.«

»Pri vas me zanima vso« — je nadaljeval — »tako splošno življenje kot književnost. Nekaj vaše književnosti poznam že iz Pariza, zlasti iz razgovorov. Prevedena imamo pa žal malo. Po potovanju v Jugoslavijo bom morda tudi kaj napisal, vendar načrta o takih stvareh naprej delati ni mogoče. Prepričan pa sem, da bo moje potovanje po Jugoslaviji uspešno.«

Vprašal sem ga še, kaj sodi o sedanjem stanju francoske književnosti, pa je dejal, da je na to nahitro in v kratkem odgovoriti težko. »Mislim pa, da je v razvoju« — je dejal.

Zivo preprosta, kot je bil preprost sam, je bila tudi njegova misel, a vodilo v književnosti: »Mislim, da je tako kot pri politiki tudi pri književnosti glavno, da človek ne laže.«

B. Pogačnik

* V podlistku objavljamo pisateljevo besedilo »Jaz že ne...«

Knjige

ZBORNIK ZA UMETNOSTNO ZGODOVINO.

Nova vrata. Letnik II. Uredil dr. France Stele. Izdaja Umetnostno zgodovinsko društvo. Založila Državna založba Slovenije v Ljubljani 1952. Strani 248,8.

Ta letnik umetnostnozgodovinskega zbornika uvaja razprava Lucijana Menšela »Portret v zapadnoevropski likovni umetnosti«. V naslednjem prispevku pisca dr. Silva Trdina o življenju slikarice Ivane Kobilice, medtem ko o umetniškem razvoju te slikarice piše Ljerk Menšela. Njena razprava je bila negirana leta 1952 s Prešernovo nagrado na univerzi v Ljubljani. Avtorja razprave in prejšnjega razprava, natrajno prav tako s Prešernovo nagrado na univerzi v Ljubljani leta 1951, o slikarju Leopoldu Laverju, v kateri govori o njegovem življenju in slikarskem delu. Zgodovinske razprave v tem zborniku je delo Tamasa Bogyaya iz Münchena z naslovom »Izkopavanja v Zalavaru in njihova zgodovinska razlaga«. Med reprodukcijami je več del Ivane Kobilice, Leopolda Laverja in primerov portretne umetnosti zahodne Evrope. Razprave imajo na koncu številne opombe in resume v francosčini.

Filmski festival v Berlinu

Od 18. do 28. junija tega leta bo v zahodnem Berlinu tretji filmski festival. Namen teh prireditve, ki so postale že tradicionalne, je podprtati svetovni kulturni in politični pomen današnjega Berlina. Pokroviteljstvo nad festivalom je prevzel zahodno berlinski župan doktor Ernst Reuter. Festival naj bi prikazal najnovejši razvoj filmske umetnosti, omogočil naj bi nemiskim filmskim delavcem izmenjavo misli s filmskimi ustvarjalci drugih narodov in končno naj bi pripomogel k razvoju filmsko gospodarskih odnosov med sodelujočimi državami. Prireditve se zelo razlikuje od podobnih na primer v Cannesu ali Benetkah, ker o najboljših filmih ne odloča žirija filmskih strokovnjakov, marveč se podeljuje nagrade in priznanja na podlagi glasovanja občinstva. Posebno priznanje bo tokrat podelil senat mesta Berlina filmom, ki najbolj odgovarjajo idealom svobodoljubnega sveta.

Letos bo mednarodna udeležba na festivalu znatno narasla. Prijavilo se je 23 držav: Argentina, Finska, Luksemburg, Mehika, Nizozemska, Egipt, Brazilija, Nemčija, Francija, Velika Britanija, Indija, Izrael, Italija, Kanada, Avstrija, Švedska, Svica, Španija, Južno afriška unija, Združene države ter Jugoslavija. V istem času bo v Berlinu zasedala tudi mednarodna zveza filmskih producentov. Na dnevnem redu bodo vprašanja mednarodnega avtorskega prava, koprodukcij in kolektorja filmskih festivalov za leto 1954. Pričakujejo, da se bodo ob festivalu zbrali v Berlinu mnogi znameniti režiserji in igralci ter vsakovrstni obiskovalci z vsega sveta.

Število filmov, ki jih lahko prikaže na festivalu posamezna država, je odvisno od njene produkcije v letu 1952, in znesla en do tri za umetniške filme ter dva do štiri za dokumentarne filme. Poleg filmskih predstav bodo v okviru festivala še mnoge druge prireditve. Zlasti številna bodo letos predavanja in diskusije o splošnih problemih filma ter televizije.

Da ne vpliva dobro na rast književnosti, moramo priznati, da je malo takih okrajev, na katere skrbi za vzgojo knjižničarjev. L. n. so zanje organizirali s pomočjo Študijske knjižnice v Ravnah seminar, tudi letos ga bodo organizirali. Na republiški knjižničarski tečaj so poslali 4 knjižničarje. Za ljudske knjižnice v okraju Slovenji Gradec lahko rečemo, da kljub vsem težavam po zaslugi knjižničarjev in napredujočih. R. M. I.

Judita Hahnova v vlogi Lavro

jejo med najpomembnejša dela sodobne ameriške dramatik, je preromala doberšen kos poti po našem planetu, je bila tudi že filmana ter je prinesla avtorju največji uspeh in slavo.

Ceprav je Steklena menažerija na prvi pogled odsev tujega sveta, ki je od nas krajevno precej oddaljen in tudi časovno nekam oddaljen, nam je Williamsov svet malone domač, saj srečujemo v njem stare, ljube oblike iz tako dobro nam znanega Cankarjevega umetniškega sveta: Malči, Frančo, Hanco in neštete druge, ki so Williamsovi Lavri sestre po trpijenju in odnosu do bližnjih, Pavleta Slivarja, Mateja in še mnogo drugih, ki, kakor Williamsov Tom, izgovarjajo v koprnenju po nedosegljivi lepoti, razen tega opazamo tudi na Amande Wingfieldovi mnogotero značilno potezo matere iz številnih Cankarjevih črtic in novel.

Tudi sama zgodba — igra je bolj rovela, kot izrabita drama — je po zunanji vsebini tako preprosta ali se preprostejša ko katera koli Cankarjeva zgodba. Wingfieldovi — Amande z odraslimo otrokoma Lavro in Tomom — ki jih je oče, gnan od hrepenenja po nečem daljnem, že davno zapustil, živijo bedno in siromsko, mogledujejo, da bi dobili na upanje kosček surovega masla, trepečejo, da jim ne bi zaradi neporavnane računa odklopili električnega toka... Vrh vsega je Lavri otroška bolezen zapustila manjšo telesno hibo, ki je v tej krhki deklici rodila bolno občutje manjvrednosti in jo končno onesposobila za kakršnokoli pridobitno delo. Materi je ostalo edino še upanje, da bo Lavro, ki je podobna figurici iz prosnjega stekla, omožila s kakim »gospodom«, ki jo bo osrečil. Tom povabi, prišljenj po neprenehnem pripravljanju matere svojega prijatelja, s katerim delata pri istem trgovskem podjetju, na večerjo. Jim O'Connor, bivši Lavrin sošolec in njena edina ljubezen, samozavesten in prijeten dečko, pride, je materi

zbirke drobnih steklenih živalic. Tom, ki, kakor njegov oče, koprni po nečem daljnem zapusti oziroma, zapusti službo, kjer ga je oklepala »z lesnatom opažen kletka«, in odide v svet, od koder se bo morebiti nekoč vrnil in prinesel bolni in ljubljani sestri kapljico sreče...

Koncert zhora Slovenske filharmonije

Dirigent: Rado Simoniti

Odlično pripravljen nam je Zbor Slovenske filharmonije predstavil poleg Adamičevih »Svatovskih pesmi« obsežen program prvovrstnih zborov hrvatskih in srbskih skladateljev. Bersovi »Mesecine«, zbor brez besed, ki nas je takoj premaknil v pravo lirčno-romantično razpoloženje, krasno po ustvarjeno po tem ubranem umetnikskem vokalnem telesu, je sledila osrednja in najbolj skladna večera: »Roženice«. Matičič-Ronič, gova, skladatelj, ki je vse svoje življenje posvetil ozivljanju istrske folklore in ustvarjanju v njenem duhu, »Roženice« so prava vokalna simfonija z recitativnimi vložki z poudarjenimi tempov in počasne in hitre, oblikovno zaokroženo, z močno notranjo arhitekturo in pravo istrsko melodičnostjo. Muzikalno in intonacijsko zelo zahtevno skladbo je zbor izvedel popolno interpretacijo dirigenta je zadel pravi slog in pravo vzdušje, na par mestih se mi je zdelo v času malo preveč zdržana, sicer pa je bila polna tem, permatena. Tudi v X. rukovetu Stjepana Mokranjca je izkazal dirigent nove misle v dinamiki in mozo zvočnih lepote. Pri moškem zboru (»Do tri mi puški«) je bil vodilni prvi tenor prisa, botna npram ostalim glasovnikom bi mu bil moral dirigent podrediti. Tajčevičeve »Komitske pesmi« na narodno besedilo je moški zbor dobro zadel, vendar se je tudi tu pokazala premoč nizkih glasov npram tenorjem, ki bi se bili s popolnejšo zlitostjo morda le malo bolj uveljavili. Zlasti »Variacije na narodno temo« polne humorja in iskrive

hudomušnosti. Je izvedel ženski zbor s klavirski spremljavo profesorja Lipovska. Emil Adamič se je v »Svatovskih pesmih« hotel ločiti od svojega homogenega sloga in izbral za prvo in tretjo pesem enake vrste polifonijo, ki ni čisto konsistentno izpeljana. Stavek mu ne zveni povsod enako dobro in dirigent Simoniti je najbrž imel mnogo truda, da je dosegel zlitost na nekaterih mestih, ki so zelo krhka. Najboljša je bila druga, kjer je Tone Petrovič z lepo dikcijo in obsežnim glasom dominiral nad gibkim in uglasenim zborom. Realistična »Ljubavna pesma« Josipa Slavenkova z orgoniziranim viškom je harmonično tako zapletena, da jo zmorejo samo najboljši zbori. Osmeroglasni stavek z nenehnim plepetanjem glasov ustvarja naravnost simfonične efekte. Zbor se je spričo velikih težav dobro izkazal, dasi so potrebne še male retuse, da bo reprodukcija postala popolna.

Siroko zasnovana Danovina »Lička halada« dobro pogodi narodni duh besedila, ni sicer v melodično čisto originalna, ima pa dobre kontraste in dinamične vidike. Nekaj harmonsko nespretno postavljenih in modulatorično prikljnih mest bi moral skladatelj popraviti, ker se upirajo vokalnemu izvedbi.

V tej skladbi in v naslednjih, ritmično zelo komplicirani »Kad igra kolo« (Boris Papandopulo), je pokazal zbor najvišjo umetniško ravno poleg »Roženice« — in spet dokazal, da je najboljšo vokalno telo v državi.

5. III. Rapsodija (medljumsko) hrvaškega skladatelja Krsta Oda. Ka je zaključil zbor svoj večer. Rapsodija je ena najboljših folklorističnih skladb hrvaške literature, ki nikdar ne zgreši ušnika. Dirigent Simoniti je izoblikoval vse različne pesmi tega »rukove«, ki je za zbor hvaležna in ne pretežka, dovršeno ter dobro za del vsa nastropanja. Le pri izbiri solistke ni imel srečne roke.

V nizu gostovanj orkestra, operne in baleta v inozemstvu se mi zdi čudno, da množica ta umetniški korpus. Našim orkestrom lahko postavijo v tujni svoje orkestrske nasproti ki so našim ne samo enakovredni, ampak jih tudi prekašajo. Takšega zboru pa nismo imeli v Trzin niti v Avstriji in težko, da tudi kje drugje. Govorijo prav tako zadivljeno inozemski glasbeniki in poslušalci, kot naše folklorne skupine in za pro. Pogosto naše kulture bi stori gotovo vsaj toliko, ali pa še več. Zato bi bilo vredno razmislit o tem in poskusiti realizirati njegovo gostovanje v inozemstvu.

Dr. Danilo Svaza.

Koncert godalnega kvarteta Radia Zagreb

Moram reči, da me je program tega dobrega kvarteta, ki ga sestavljajo Ivan Pinkava, Ivan Weiland, Anton Ganozi in Siegfried Kiefer razočaral, ker sem pričakoval, da nam bo predstavil vsaj eno sodobno hrvaško delo; to bi zanimalo ne samo glasbenike, ampak tudi občinstvo, ki zelo malo pozna novejšo hrvaško glasbeno tvornost. Staro hrvaško glasbo je zastopal Jarnović s svojim prijateljem in lepo delanim kvartetom v a-duru, ki je bil skrbno in lepo odigran; kvartet se je tu predstavil kot dobro vibrano, lepo vglaseno in izenačeno telo, vodja je zelo muzikalen in ga dobro vodi.

V Beethovnovem f-mol kvartetu, o katerem sem že pisal ob priliki koncerta dunajskega kvarteta, je pokazal korpus mnogo smisla za stil, lepo stopnjo tehnične dovršenosti in v počasnem stavku globoko ubranost. V prvem stavku, ki je bil podan zelo dramatično, je semtertja trpela zvočna lepota in čistoča intonacije.

Mozartov d-mol, drugi izmed Haydnov posvečenih kvartetov je poln temnih stutenj in bojazni. Ta kvartet je bil najbolj brezbrižno izvajan in zaradi izvedbe same ni padel konec programa; saj po Beethovnu je vsak Mozartov kvartet nekaj dimi. nuendo in malokrat je program tako sestavljen, da je Mozart drugi. Odlična izvedba je pokazala godalni kvartet Radia Zagreb v najboljši luči in mu pridobil priznanje navzočih poslušalcev.

Dva koncerta Slov. filharmonije

Dne 15. t. m. je priredila Slovenska filharmonija simfonični koncert za študente visokih šol. Ta koncert spada v vrsto prireditve namenjenih mladini. Spored je obsegal Smetanovo overture k Prodanim nevesti, Brahmsov I. koncert za klavir in orkester, pri katerem je sodeloval kot solist naš odlični pianist prof. Anton Trost, Lipovskovo II. suito za godala in Dukasovega Črnosloca. Dirigiral je Samo Hubad. Koncert je bil toplo sprejet.

K tednu Rdečega križa je doprinesla tudi Slovenska filharmonija svoj delež. Dne 14. t. m. je priredila simfonični koncert, katerega čisti dobiček je bil namenjen Rdečemu križu. Na programu so bila 3 Beethovnova dela in sicer: uvertura Egmont, koncert za violino in orkester in V. simfonija. Solistka violinskega koncerta je bila naša mlada virtuozinja Jelka Stanič-Krekova, dirigiral je Jakob Cipci. Koncert je zelo dobro uspel.

Božidar Jakac: Portret glasb. Rado Simoniti, 1952

Dr. Danilo Svaza.

Marij Pregelj: Otrok, olje, 1953

KINO »SLOGA«: ameriški film »POHOD V DZUNGLA...» Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. Prodaja vstopnic od 9—11 ter od 14 dalje.

ZADNJE VEŠTI

Potovanje ministra ZDA Dullesa

Damask, 16. maja (AFP). Ameriški minister za zunanje zadeve Dulles je danes dopoldne v spremstvu ameriškega veleposlanika v Damasku obiskal zunanjega ministra Sirije. Pozneje je obiskal predsednika države, kateremu je izročil poslanico predsednika ZDA Eisenhowerja.

razložili tudi stališče turške vlade glede obrambe Srednjega vzhoda. Beirut, 16. maja. Zunanji minister ZDA Dulles in ravnatelj Urada za medsebojno varnost Stassen sta danes iz Damaska prispela v Beirut. Pred njunim prihodom so bile večje študentske demonstracije, v katerih so demonstranti zahtevali opustitev načrtov za skupno obrambo Srednjega vzhoda, in vzklikali proti pomiritvi z Izraelom.

Egiptovska vlada obtožuje Veliko Britanijo

Kairo, 16. maja (AFP). Egiptovska vlada je izdala poročilo, v katerem je navedeno, da britanski organi v coni Sueskega prekopa čedalje bolj izvajajo egiptovsko prebivalstvo, ki živi v coni in v njeni bližini. Navedenih je več primerov izvajanja in med njimi tudi to, da so britanski uradniki in vojniki ustavili na cesti avtobus ter iz njega neznano kam odvedli devet potnikov, med katerimi so bili tudi štiri pripadniki egiptovskih obojehotnih sil.

javil danes vođa levega krila laburistične stranke Bevan, ki je tudi podaril, da bi se morale britanske sile umakniti s področja Sueskega prekopa, če ne bo dosežen sporazum z egiptovskim narodom. Britanski umik po njegovem mnenju ne bi bil nobena nesreča, nesreča in velike težave pa bi nastale, če bi bil egiptovski narod revoltiran.

Protest zahodnonemške socialdemokratske stranke

Bonn, 16. maja (AFP). Zahodnonemška socialdemokratska stranka je reagirala na odločitev Bundesratha o ratifikaciji splošnih pogodb in pogodbe o evropski armadi tako, da je sklenila razširiti pritožbo, ki jo je predložilo 147 socialdemokratskih poslancev ustavnemu sodišču. Med drugim zahteva, naj sodišče ugotovi, ali so sklenjene pogodbe v skladu z ustavo. Ti poslanci bodo sedaj zahtevali, naj potrdijo pogodbe tudi pokrajinska predstavništva.

Deveti poskus z atomsko bombo

Las Vegas, 16. maja (AFP). Deveto eksplozijo atomske bombe, ki bi jo morali izvesti danes, so preložili na jutri, in sicer zaradi neugodnih vremenskih razmer. Znanstveniki so se bali, da bodo neugodne vremenske razmere povečale nevarnost radiaktivnosti. Poročajo tudi, da bodo prihodnjop soboto preizkusili atomski top.

Lepa slovesnost v Sentsjajkobskem gledališču

Sinoči je bila v Sentsjajkobskem gledališču v Ljubljani premiera Gogoljeve komedije »Ženitev«. Uspela predstava je dobila s proslavljitvijo tridesetletnega gledališkega udejstvovanja treh najpomembnejših članov kolektiva poseben in slovesen poudarek. Trideseto obletnico igralske in režijske dejavnosti pri Sentsjajkobskem gledališču so proslavljali Ante Gnidovec, Drago Pogorelec-Karus in Pero Štrekeli.

KOLENDAR

Nedelja, 17. maja: Moja, Juh. Ponedeljek, 18. maja: Dobrava, Alenka, Srečko. 17. V. 1515. — Kmečki uporniki so porušili grad Mehovo v Gorjancih. 17. V. 1942 — Izdan je bil odlok o vzpostavitvi ljudske oblasti na osvobojenem slovenskem ozemlju. ZDRAVNIŠKA DEZURNA SLUŽBA Ljubljana: za nujne primere — Poliklinika, Miklošičeva cesta 20, tel. 23-081; sobotna in nedeljska služba — sobota in nedeljska služba do 6 zjutraj; nočna dežurna služba vsak dan od 16 do 6 ure zjutraj. Celje: dr. Josip Cerin, Cankarjeva ulica 9 — od sobote popoldne do ponedeljka do 8 ure zjutraj.

Uprava za dohodek MLO Ljubljana

obvešča vse koristnike odtroškega dodatka, da so doslej vlozene prijave vse potrjene. Prizadete odtroškega dodatka, da so doslej vlozene prijave vse potrjene. Prizadete odtroškega dodatka, da so doslej vlozene prijave vse potrjene. Prizadete odtroškega dodatka, da so doslej vlozene prijave vse potrjene.

MESTNO GLEDALIŠČE

DRAMA Nedelja, 17. ob 20: Linhart; Matiček in se ženi. Izven in za podeljeje. Ponedeljek, 18. maja ob 15: Linhart; Matiček se ženi. Zaključje predstava za V. gimnazijo. OPERA Nedelja, 17. maja ob 20: Verdi: Trubadur — Gostovanje Rudolfa Franca Izven in za podeljeje. Ponedeljek, 18. maja: Zaprto. Torek, 19. maja ob 20: Puccini: »Madama Butterfly«. Abonma red G.

MESTNO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Gledališka pasaza Nedelja, 17. maja ob 15 in 20: H. Wouliok; »Zene na Niskavuorijus«. Gostovanje SNG Trst. Ponedeljek, 18. maja ob 20: F. Milčič: »Mogočni pastan«. Zaključena predstava za Tržič. Torek, 19. maja ob 20: T. Williams: »Steklena menazherija«. Izven.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Gledališka pasaza Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

KOLENDAR

Nedelja, 17. maja: Moja, Juh. Ponedeljek, 18. maja: Dobrava, Alenka, Srečko. 17. V. 1515. — Kmečki uporniki so porušili grad Mehovo v Gorjancih. 17. V. 1942 — Izdan je bil odlok o vzpostavitvi ljudske oblasti na osvobojenem slovenskem ozemlju. ZDRAVNIŠKA DEZURNA SLUŽBA Ljubljana: za nujne primere — Poliklinika, Miklošičeva cesta 20, tel. 23-081; sobotna in nedeljska služba — sobota in nedeljska služba do 6 zjutraj; nočna dežurna služba vsak dan od 16 do 6 ure zjutraj. Celje: dr. Josip Cerin, Cankarjeva ulica 9 — od sobote popoldne do ponedeljka do 8 ure zjutraj.

Uprava za dohodek MLO Ljubljana

obvešča vse koristnike odtroškega dodatka, da so doslej vlozene prijave vse potrjene. Prizadete odtroškega dodatka, da so doslej vlozene prijave vse potrjene. Prizadete odtroškega dodatka, da so doslej vlozene prijave vse potrjene.

MESTNO GLEDALIŠČE

DRAMA Nedelja, 17. ob 20: Linhart; Matiček in se ženi. Izven in za podeljeje. Ponedeljek, 18. maja ob 15: Linhart; Matiček se ženi. Zaključje predstava za V. gimnazijo. OPERA Nedelja, 17. maja ob 20: Verdi: Trubadur — Gostovanje Rudolfa Franca Izven in za podeljeje. Ponedeljek, 18. maja: Zaprto. Torek, 19. maja ob 20: Puccini: »Madama Butterfly«. Abonma red G.

MESTNO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Gledališka pasaza Nedelja, 17. maja ob 15 in 20: H. Wouliok; »Zene na Niskavuorijus«. Gostovanje SNG Trst. Ponedeljek, 18. maja ob 20: F. Milčič: »Mogočni pastan«. Zaključena predstava za Tržič. Torek, 19. maja ob 20: T. Williams: »Steklena menazherija«. Izven.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Gledališka pasaza Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

KOLENDAR

Nedelja, 17. maja: Moja, Juh. Ponedeljek, 18. maja: Dobrava, Alenka, Srečko. 17. V. 1515. — Kmečki uporniki so porušili grad Mehovo v Gorjancih. 17. V. 1942 — Izdan je bil odlok o vzpostavitvi ljudske oblasti na osvobojenem slovenskem ozemlju. ZDRAVNIŠKA DEZURNA SLUŽBA Ljubljana: za nujne primere — Poliklinika, Miklošičeva cesta 20, tel. 23-081; sobotna in nedeljska služba — sobota in nedeljska služba do 6 zjutraj; nočna dežurna služba vsak dan od 16 do 6 ure zjutraj. Celje: dr. Josip Cerin, Cankarjeva ulica 9 — od sobote popoldne do ponedeljka do 8 ure zjutraj.

Uprava za dohodek MLO Ljubljana

obvešča vse koristnike odtroškega dodatka, da so doslej vlozene prijave vse potrjene. Prizadete odtroškega dodatka, da so doslej vlozene prijave vse potrjene. Prizadete odtroškega dodatka, da so doslej vlozene prijave vse potrjene.

MESTNO GLEDALIŠČE

DRAMA Nedelja, 17. ob 20: Linhart; Matiček in se ženi. Izven in za podeljeje. Ponedeljek, 18. maja ob 15: Linhart; Matiček se ženi. Zaključje predstava za V. gimnazijo. OPERA Nedelja, 17. maja ob 20: Verdi: Trubadur — Gostovanje Rudolfa Franca Izven in za podeljeje. Ponedeljek, 18. maja: Zaprto. Torek, 19. maja ob 20: Puccini: »Madama Butterfly«. Abonma red G.

MESTNO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Gledališka pasaza Nedelja, 17. maja ob 15 in 20: H. Wouliok; »Zene na Niskavuorijus«. Gostovanje SNG Trst. Ponedeljek, 18. maja ob 20: F. Milčič: »Mogočni pastan«. Zaključena predstava za Tržič. Torek, 19. maja ob 20: T. Williams: »Steklena menazherija«. Izven.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Gledališka pasaza Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

KOLENDAR

Nedelja, 17. maja: Moja, Juh. Ponedeljek, 18. maja: Dobrava, Alenka, Srečko. 17. V. 1515. — Kmečki uporniki so porušili grad Mehovo v Gorjancih. 17. V. 1942 — Izdan je bil odlok o vzpostavitvi ljudske oblasti na osvobojenem slovenskem ozemlju. ZDRAVNIŠKA DEZURNA SLUŽBA Ljubljana: za nujne primere — Poliklinika, Miklošičeva cesta 20, tel. 23-081; sobotna in nedeljska služba — sobota in nedeljska služba do 6 zjutraj; nočna dežurna služba vsak dan od 16 do 6 ure zjutraj. Celje: dr. Josip Cerin, Cankarjeva ulica 9 — od sobote popoldne do ponedeljka do 8 ure zjutraj.

Uprava za dohodek MLO Ljubljana

obvešča vse koristnike odtroškega dodatka, da so doslej vlozene prijave vse potrjene. Prizadete odtroškega dodatka, da so doslej vlozene prijave vse potrjene. Prizadete odtroškega dodatka, da so doslej vlozene prijave vse potrjene.

MESTNO GLEDALIŠČE

DRAMA Nedelja, 17. ob 20: Linhart; Matiček in se ženi. Izven in za podeljeje. Ponedeljek, 18. maja ob 15: Linhart; Matiček se ženi. Zaključje predstava za V. gimnazijo. OPERA Nedelja, 17. maja ob 20: Verdi: Trubadur — Gostovanje Rudolfa Franca Izven in za podeljeje. Ponedeljek, 18. maja: Zaprto. Torek, 19. maja ob 20: Puccini: »Madama Butterfly«. Abonma red G.

MESTNO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Gledališka pasaza Nedelja, 17. maja ob 15 in 20: H. Wouliok; »Zene na Niskavuorijus«. Gostovanje SNG Trst. Ponedeljek, 18. maja ob 20: F. Milčič: »Mogočni pastan«. Zaključena predstava za Tržič. Torek, 19. maja ob 20: T. Williams: »Steklena menazherija«. Izven.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Gledališka pasaza Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice

Nedelja, 17. maja ob 14.30: Danilo Butar: »Studentje smok, opereta. Gostovanje igral. družine iz Brnce na Koroskem. — Ob 20: Petrovič: »Vozele. Dvorana »SVOBODA«: vic Gostovanje Komornega gledališča Nedelja, 17. maja ob 20: »Sestrična iz Varšave. Repriza.

MESTNO GLEDALIŠČE, Jesenice